



FORSVARSBYGG

ÅRSRAPPORT

20

VI BYGGER
FORSVARSEVNE
HVER DAG

17

www.forsvarsbygg.no

INNHOOLD

VI ER DER FORSVAR

KAPITTEL 1

Leders beretning s. 04

KAPITTEL 2

Introduksjon til virksomheten og nøkkeltall s. 08

Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag s. 10

Organisasjon og ledelse s. 10

Samarbeid med andre s. 11

Våre mål s. 11

Nøkkeltall s. 11

Bygningsmassen s. 11

Organisasjonskart s. 12

KAPITTEL 3

Årets aktiviteter og resultater s. 14

Samlet vurdering s. 16

Mål L1 s. 17

Mål L2 s. 18

Mål L3 s. 20

Mål Ø1 s. 22

Mål I1 s. 23

Redegjørelse for ressursbruk s. 25

Virksomhetens bemanningssituasjon s. 25

Digitalisering s. 26

KAPITTEL 4

Styring og kontroll s. 28

Styringssystem s. 30

Mål- og resultatstyring s. 30

Utfordrende målområder s. 30

Riksrevisjonen s. 30

Risikostyring og internkontroll s. 30

Integritetsbygging s. 31

Sikkerhet og beredskap s. 31

Informasjonssikkerhet s. 31

KAPITTEL 5

Framtidsutsikter s. 32

Mål L1 s. 34

Mål L2 s. 34

Mål L3 s. 34

Mål Ø1 s. 35

Mål I1 s. 35

KAPITTEL 6

Årsregnskap s. 36

Ledelseskomentar til årsregnskapet for 2016 s. 38

Årsregnskap med noter s. 39



RET ER



DE STORE TALLENE

8,5

Forsvarsbygg omsatte for 8,5 milliarder kroner.

394

Forsvarsbygg hadde 394 aktive investeringsprosjekter i ulike faser.

705

Forsvarsbygg solgte forsvarseiendom for 705 millioner kroner i 2017.

2 918 802

Totalt har Forsvarsbygg avhendet 2 918 802 kvadratmeter.

36 075

36 075 kvadratmeter ble avhendet i 2017.

4 098 253

Forsvarsbygg forvalter en bygningsmasse på 4 098 253 kvadratmeter.

13 096

Forsvarsbygg forvalter 13 096 bygg og anlegg i hele landet.

3,8

3,8 millioner mennesker besøkte festningene.

9,3

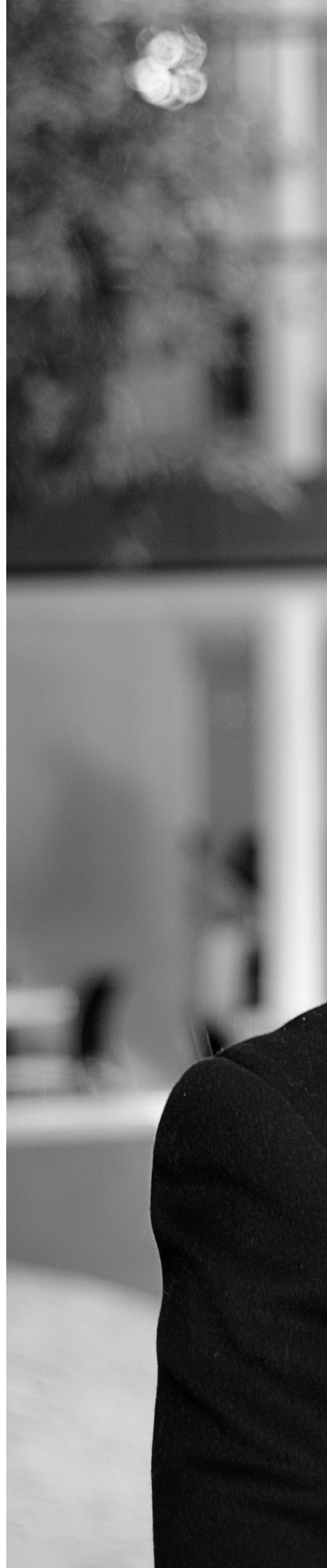
I 2017 har Forsvarsbygg redusert energiforbruket med 9,3 GWh. Dette kommer på toppen av reduksjonen på 136 GWh i perioden 2012 – 2016.

133 150

Forsvarsbygg solgte totalt 133 150 rådgivningstimer innen sikring av bygg, kulturminnevern og avhending.

1

LEDERS BERETNING





I 2017 har vi levert godt på alle mål. Parallelt har vi gjennomført den største interne omstillingen på 12 år for å effektivisere virksomheten vår og frigjøre ressurser til høyere prioriterte oppgaver i forsvarssektoren.

VI BYGGER FORSVARSEVNE HVER DAG

2017 HAR VÆRT ET GODT, MEN KREVENDE ÅR

Vi har hatt høy aktivitet gjennom året og har levert tilnærmet like gode resultater som i fjor, med færre ansatte. Parallelt har vi omorganisert hele virksomheten vår for å møte ambisjonene om å bidra til at Forsvaret får en bærekraftig struktur og relevant kampkraft for fremtiden, i tråd med forsvarssektorens langtidspan (2017-2020). Vi har redusert ledelses-, stab- og støttefunksjoner gjennomgående i hele virksomheten, kraftsamlet fagmiljøer og innført Lean-metodikk gjennom et eget flyt-program som verktøy for kontinuerlig forbedring av våre arbeidsprosesser. Gjennom streng bemanningsstyring sikret vi at verdifull kompetanse ble overført fra støttefunksjoner til produksjonsmiljøer og vi unngikk dermed overtallighet. Vi skal spare en kvart milliard kroner til høyere prioriterte oppgaver i sektoren innen utgangen av 2020. Resultatene for 2017 viser at vi er i rute i henhold til vår plan for dette. Digitalisering, standardisering og effektivisering av innkjøpsorganisasjonen vår vil i årene fremover være sentrale innsatsfaktorer for det videre effektiviseringsarbeidet.

EN BEREDSKAPSORGANISASJON

Målbildet vårt er endret fra 2017. Vi har blant annet fått et nytt leveranssmål knyttet til å understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap. Eiendom, bygg og anlegg (EBA) er en sentral innsatsfaktor for Forsvarets operasjoner, og Forsvarsbygg skal fremover levere godt også i krise og krig. I løpet av året har vi fått beredskapsplanverket vårt på plass, vi har høstet viktig læring gjennom vår deltakelse i Forsvarets øvelse GRAM / Trident Javelin, interne kriseøvelser og som deltakere i planleggingen av den kommende store øvelsen høsten 2018: Trident Juncture. Vi er godt i gang med å fylle rollen som beredskapsorganisasjon, men vi er fortsatt i en diskusjon rundt hvor langt vi kan involvere sivilt personell i beredskapsstrukturen.

FORNYING OG ØKT OPERATIV EVNE FOR FORSVARET

Byggeprosjekter for om lag 3 milliarder kroner ble gjennomført i 2017, til avtalt kvalitet og innenfor de rammer som er gitt. Vi ferdigstilte 35 investeringsprosjekter, blant annet nye bygg for redningshelikoptertjenesten og 330 skvadronen på Banak, Ørland og Sola, en ny skole for Luftforsvaret på Sørreisa og ny brannstasjon på Bardufoss flystasjon. Kampflybasen på Ørlandet er vårt viktigste byggeprosjekt, og vårt største utviklingsprosjekt noensinne, med en omsetning på over 10 millioner daglig for å holde planlagt fremdrift. I 2017 ble nødvendige EBA-fasiliteter ferdigstilt og overlevert i tide til mottak av Norges første F-35 fly. Prosjektet går hovedsakelig etter planen, med unntak av mindre forsinkelser innenfor deler av ammunisjonsfasiliteter og hangarer. I løpet av året har vi også overlevert mulighetsstudie og alternativanalyse for Evenes som flystasjon. Fremdriftsplanen er meget stram og eventuelle forsinkelser knyttet til prosessen med konseptvalgutredningen vil påvirke fremdriften på prosjekter under planlegging. I 2017 har vi også igangsatt planarbeid for store EBA-investeringer på Haakonsværn i forbindelse med nye undervannsbåter. Som følge av den sikkerhetspolitiske situasjonen har vi for hele virksomheten økt ressursinnsatsen mot prosjektsikkerhet, og graderte anskaffelser og informasjonssikkerhetsstyring er et viktig satsingsområde fremover.

UTVIKLING OG VERDIBEVARING

Med over 13 000 bygg og anlegg spredt over hele landet forvalter vi Norges største offentlige eiendomsportefølje. Å finne en god balanse i porteføljen slik at EBA faktisk er den innsatsfaktoren Forsvaret trenger for sin virksomhet, er vår viktigste leveranse. I 2017 har vi prioritert verdibevarende ressurser særskilt på EBA som videreføres i Forsvarets framtidige basestruktur og som gir best effekt på den operative evnen. Samtidig er det en utfordring å

oppretholde tilstandsgraden på forsvarssektorens bygningsmasse. I 2017 solgte vi forsvarseiendom for 705 millioner kroner, hvilket var en betydelig økning sammenlignet med året før. Myntgata 2 kvartalet i Kvadraturen i Oslo utgjorde det største salget, og det er også solgt et vesentlig antall boliger. Sektoren har fortsatt behov for å kvitte seg med betydelig EBA i årene fremover for å finansiere fornyelse i den offensive investeringsplanen frem mot 2020 og for å sikre en bærekraftig økonomi for framtidens forsvar. Vi vil derfor ha et sterkt fokus på avhendingsvirksomheten vår i de kommende år. Likeledes må vi øke produksjonskapasiteten vår for å kunne levere på investeringsplanen frem mot 2020.

Over 3,8 millioner besøkte festningene i 2017, hvilket gjør festningene til noen av Norges mest besøkte reise mål. Målet om å øke verdiskapningen for den enkelte festning gjennom destinasjons- og forretningsutvikling er krevende. Et tiltak for å møte denne utfordring er at vi fra 1. mai 2018 integrerer festningene i vår ordinære driftsorganisasjon.

VI TAR SAMFUNNSANSVAR

Rundt halvparten av Ørlands befolkning blir berørt av utbyggingen av den nye kampflybasen, enten det gjelder grunnnerverv, innløsning eller støytiltak. I 2017 er vi i rute i med dette arbeidet. Prosesser knyttet til hus og gårdsbruk er krevende for de berørte, og god dialog og tillit er avgjørende. I den faser prosjektet er i nå, har vi etablert et prosjektkontor utenfor flystasjonen på Brekstad, som gjør det enklere for ørlendingene å komme i direkte kontakt med oss. I 2017 har vi startet omfattende miljøkartlegginger både på Bodø flystasjon og på Kjeller ved Lillestrøm. Viktig forbedrende arbeider for framtidig byutvikling til det beste for samfunnet. I Bodø skal totalt 5 millioner kvadratmeter bli til «ny by, ny flyplass», på Kjeller skal over 1 millioner kvadratmeter selges når Forsvaret flytter i 2023. Den sikkerhets-

politiske situasjonen gir også større krav til beskyttelse og sikring enn tidligere. Vår fortifikatoriske kompetanse er viktig for Forsvaret og unik i staten. Vi benyttes derfor stadig mer som rådgivere om beskyttelse og sikring av bygg og anlegg også i andre samfunnskritiske eiendomsprosjekter, på oppdrag fra offentlige virksomheter. Vår unike kompetanse er gjort tilgjengelig for andre gjennom kurstilbud og Sikringshåndboka – som i 2017 høstet den internasjonale sikkerhetsprisen «The Outstanding Security Performance Award (OPSA)».

FORSVARLIG FORVALTNING

Forsvarsbygg har levert et godt økonomisk resultat innenfor rammen av forsvarlig forvaltning og sektorens krav til holdninger, etikk og ledelse. I 2017 ble vi nominert til «Bedre stat prisen» for forbedringer i økonomistyringen vår. I de kommende år skal vi fortsette å skape gode resultater gjennom forsvarlig forvaltning, evnen til systematisk læring, forbedring av arbeidsprosesser og standardisering av leveransene våre. Riksrevisjonen hadde ingen merknader til Forsvarsbyggs regnskap for 2016.

Forsvarsbygg har bidratt godt til å bygge forsvarsevne i 2017. I det kommende året skal vi rigge oss ytterligere for å levere på ambisjonene om økt kampkraft og bærekraft i forsvarssektoren.

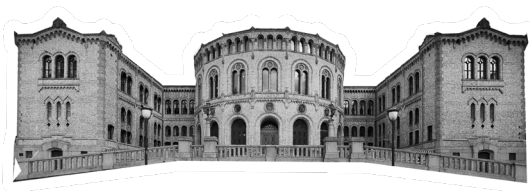


Svein Thorbjørn Thoresen

DIREKTØR FORSVARSBYGG

2

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL



STORTINGET



FORSVARSDEPARTEMENTET



FORSVARET



FORSVARSMATERIELL



FORSVARETS
FORSKNINGS-
INSTITUTT



FORSVARSBYGG



NASJONAL
SIKKERHETS-
MYNDIGHET

Forsvarsbygg er en etat i forsvarssektoren.

Forsvarsbygg er et statlig forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet. Vi utvikler, bygger, drifter og avhender eiendom for forsvarssektoren.

FORSVARSBYGGES SAMFUNNSOPPDRAK

Forsvarets viktigste oppgave er å forsvare landet vårt. Forsvarsbygg skal sørge for at Forsvaret har effektive og fleksible fasiliteter for å øve, lære og bo. Innen alle deler av virksomheten skal det velges kostnadseffektive løsninger som gjør at ressurser frigjøres til å styrke Forsvarets kjernevirksomhet. Slik bidrar vi til å bygge forsvarsevne, hver eneste dag. Rådgivning innen sikring av bygg, kulturminnevern og avhending er også viktige bidrag til å frigjøre midler for å styrke Forsvarets operative evne. Ringvirkningene av Forsvarsbyggs aktiviteter treffer innbyggere i hele Norge, både i og utenfor Forsvaret.

Forsvarssektorens husleiebaserte forvaltningsmodell synliggjør kostnadene for eiendom, bygg og anlegg (EBA) og gjør forvaltningen effektiv. Forsvarsdepartementet eier eiendommene, som forsvarssektoren bruker, og beslutter hvordan disse skal benyttes og utvikles. Forsvarsbygg har ansvaret for å utvikle, bygge, vedlikeholde og drifte EBA som forsvarssektoren betaler leie for. Forsvaret er leietaker og bruker. De prioriterer utfra sine behov og stiller krav. Forvaltningsmodellen er vedtatt av Stortinget.

VI PLANLEGGER, BYGGER, FORVALTER OG DRIFTER

Forsvarsbygg ivaretar forsvarssektorens EBA. Vi sørger for alle oppgaver knyttet til utvikling, bygging, utleie, eiendomsforvaltning, drift og vedlikehold.

VI BESKYTTER OG SIKRER BYGG OG ANLEGG

Nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg (NKS) er en egen seksjon i Forsvarsbygg. NKS er statens rådgiver for beskyttelse og sikring av EBA mot eksplosjonsulykker, terrorhandlinger, spionasje, sabotasje og annen kriminalitet. Kompetansesenteret leverer sikkerhetsfaglig rådgivning til alle større byggeprosjekter i forsvarssektoren og staten for øvrig.

VI AVHENDER EIENDOM

Forsvarsbygg avhender militære eiendommer som Forsvaret ikke lenger trenger. Avhendingen omfatter alt fra salg til miljøopprydding, tilrettelegging for sivil bruk og prosessen fram til nye eiere overtar. Dette tilfører midler til forsvarsbudsjettet og fritar forsvarssektoren for framtidig drift- og oppryddingsansvar.

VI TAR VARE PÅ KULTURMINNER

Både vernet og ikke-vernet bygningsmasse utgjør en stor samfunnsmessig ressurs med stort potensiale. Vår kulturminnefaglige rådgivning bidrar til løsninger for å ivareta kulturminneinteresser og forene vernehensyn med optimal bruksfunksjon. Vi gir råd til hele den offentlige sektoren.

VI SKAPER NYTT LIV PÅ HISTORISK GRUNN

Forvaltningen av de nasjonale festningene handler om å gjøre festningene tilgjengelige for publikum hele året. Vi tilrettelegger for utvikling av festningene i en forretnings- og samfunnsmessig balanse som er verdiknende og med mål om økt selvfinansiering.

VI TAR VARE PÅ MILJØET

Forsvarsbygg har et spesielt ansvar for miljøutfordringene i forsvarssektoren. Vi har landets fremste kompetanse på miljøutfordringer innenfor forurensning og støy fra militær aktivitet og øvelser. Stadig mer spesialiserte krav for sektoren blir ivaretatt og oppfylt.

ORGANISASJON OG LEDELSE

Forsvarsbygg er i dag Norges største offentlige eiendomsaktør. Vi ivaretar Forsvarets behov gjennom planmessig vedlikehold og fornyelse av den totale eiendomsporteføljen med 13 096 bygg og anlegg, på totalt 4 098 253 kvadratmeter bygningsmasse, fordelt over hele landet. I 2017 omsatte vi for 8,5 milliarder kroner. Siden 2001 har vi avhendet over 2,9 millioner kvadratmeter uhensiktsmessig eiendom. Salg av eiendom har gjort at sektoren har fått tilbakeført 4,6 milliarder kroner netto til å styrke Forsvarets operative evne. Vi har 1266 ansatte fordelt på 1228 årsverk. Vi er til stede der Forsvaret er, i 348 av landets 428 kommuner. Vårt hovedkontor er i Oslo. Bygge- og rehabiliteringsprosjektene våre spenner bredt fra boliger, forlegninger og kontorbygg til ny kampflybase med støttefunksjoner og infrastruktur. På Bardufoss er ny helikopterbase og brannstasjon på plass og på Haakonsværn bygges nytt bygg for en av Forsvarets spesialiserte avdelinger. Prosjektene gjennomføres innen vedtatte rammer for økonomi, tid og kvalitet. I 2017 hadde vi om lag 390 større og mindre investeringsprosjekter i ulike faser over hele landet. Vi investerer for om lag 3 milliarder kroner i 2017.

SAMARBEID MED ANDRE

Vi samarbeider tett med andre etater i sektoren, blant annet om forskning og utvikling på sikring av EBA. Vi har rammeavtaler med profesjonelle aktører i EBA-bransjen knyttet til byggeprosjektene våre, og alle innkjøp er gjort etter konkurranse i markedet.

VÅRE MÅL

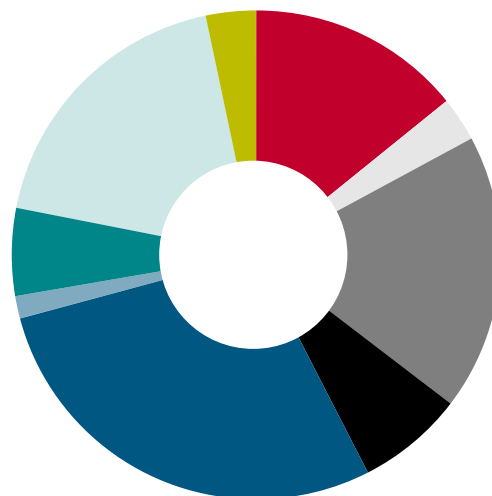
- L1 Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap
- L2 Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen
- L3 God forvaltning av forsvarssektorens EBA
- Ø1 Målrettet og effektiv anvendelse av midler
- I1 Kontinuerlig forbedring og effektivisering

For å nå disse målene har vi satt oss fire interne mål i tillegg. Disse målene ivaretas av etatssjef og rapporteres ikke til Forsvarsdepartementet.

- Miljøriktig planlegging, utvikling og forvaltning og avhending av forsvarssektorens EBA
- Sikre omdømme, posisjon og gode kunderelasjoner
- Være en attraktiv arbeidsplass
- Riktig kompetanse til rett tid: Kapasitet, kompetanse, ledelse og kultur.

Målbildet for 2017 er endret som følge av ny langtidsperiode 2017-2020. En sammenligning med tidligere år må derfor hensynta disse endringene.

BYGNINGSMASSEN



● Administrasjons- og stabsanlegg	14,2 %
● Velferds- og fritidsanlegg	2,9 %
● Forlegninger og messer	18,3 %
● Boliger	7,1 %
● Lager- og vedlikeholdsanlegg	28,4 %
● Basisanlegg	1,5 %
● Utdannings- og øvingsanlegg	5,8 %
● Strids- og forsvarsanlegg	18,6 %
● Andre EBA	3,3 %

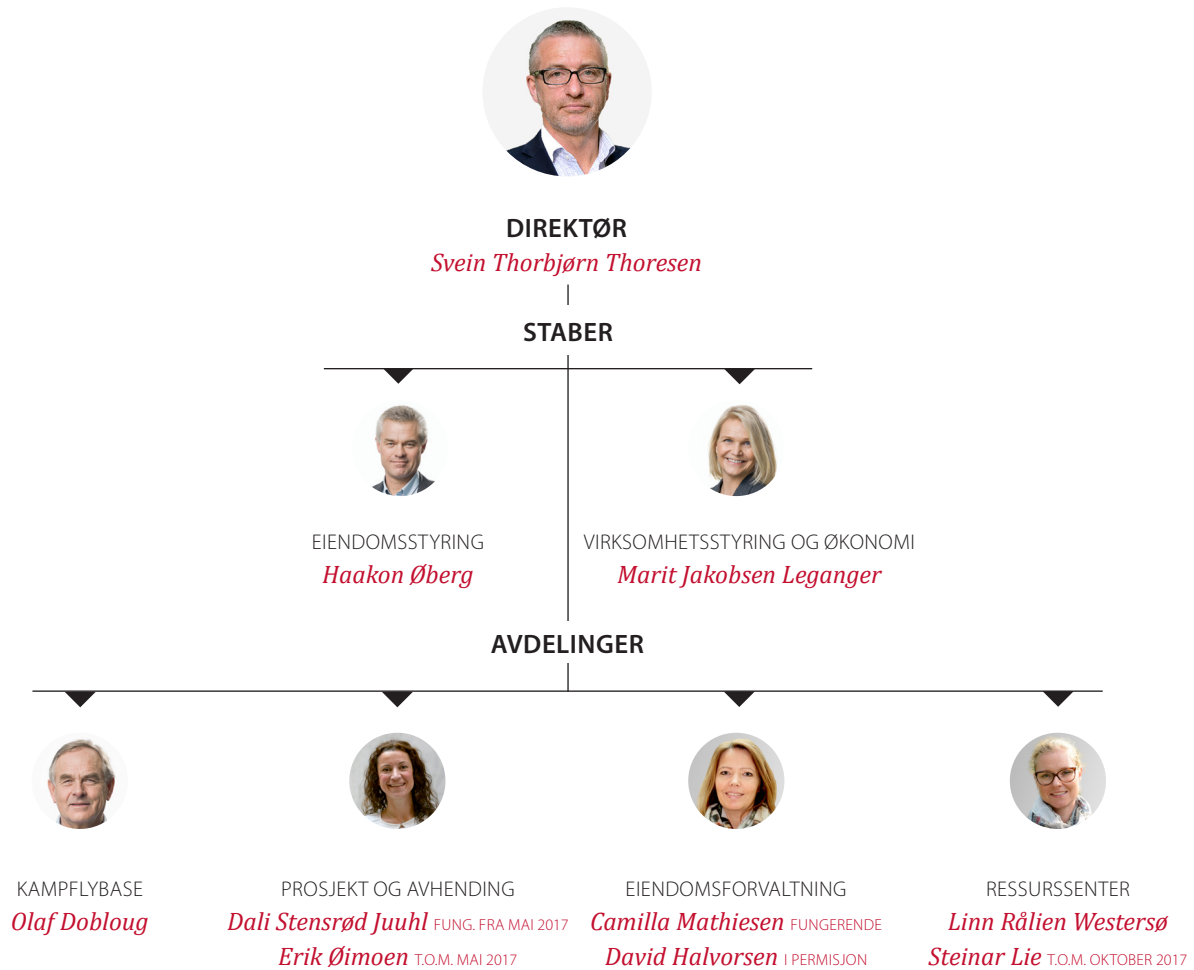
NØKKELTALL 2013–2017

	2017	2016	2015	2014	2013
Antall årsverk	1228	1297	1581	1556	1523
Samlet tildeling post 01-99 (millioner kroner)	7 230	7 331	6 132	5 953	6 012
Utnyttelsesgrad post 01-29	97,8 %	102,7 %	102,2 %	98,4 %	99,1 %
Sum driftskostnader (millioner kroner)	5 408	5 787	5 345	5 455	5 388
Andel investeringer	46 %	44,4 %	39,5 %	41,1 %	37,9 %
Lønnsandel av driftskostnader	15 %	16,3 %	20,2 %	20,8 %	19,6 %
Lønnskostnader per årsverk (hele tusen)*	680	727	684	731	695
Solgt forsvarseiendom for (millioner kroner)	705	355	241	307	447
Investeringsaktivitet i egne bygg og anlegg (millioner kroner)	2 489	2 634	2 598	2 848	2 311
Driftsresultat overført til Forsvarsdepartementet (millioner kroner)**	-338	652	936	825	836

*I 2016 sluttet vi å levere renholdstjenester til Forsvaret. Snittlønn kan derfor ikke sammenlignes med tidligere år.

**Endringen fra 2016 skyldes avvikling av kapitalelement på huseien til Forsvaret.

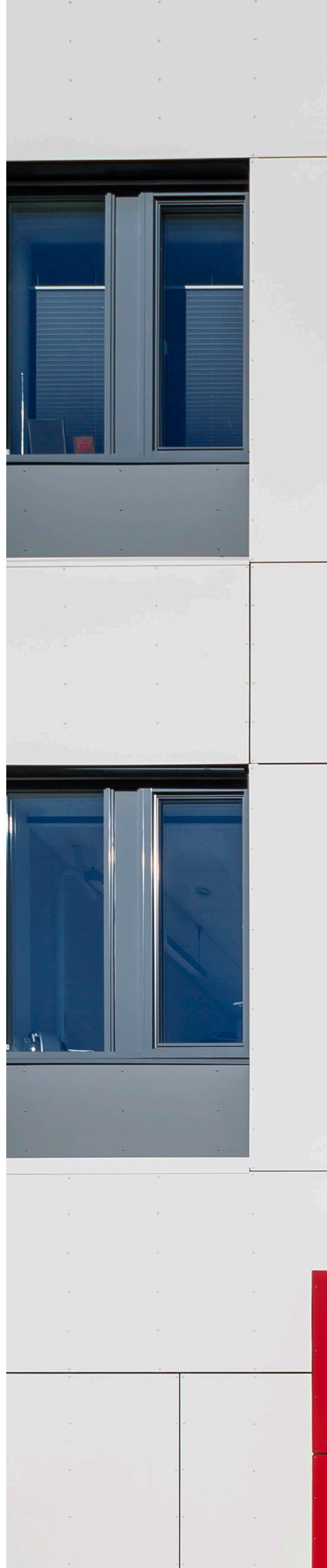
ORGANISASJONSKART






3

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER





Forsvarsbygg har utnyttet tilgjengelige rammer på en god måte og nådd effektiviseringskravet. Vi har samtidig en utfordring med å opprettholde tilstandsgraden på forsvarssektorens bygningsmasse. Vårt beredskaps-planverk er avstemt med Forsvaret, og virksomheten bidrar i Forsvarets øvelser. Vi har formidlet kunnskap om sikring av eiendom, bygg og anlegg til samfunnet og levert gode resultater på miljøvennlige løsninger.

Forsvarsbygg har god måloppnåelse på tre av fem mål i 2017. Dette er på linje med fjoråret.

SAMLET VURDERING

RESSURSBRUK

I 2017 omsatte vi for 8,5 milliarder kroner. Dette er omtrent på samme nivå som i 2016, korrigert for bortfall av kapital-elementet i husleien med ca. 1 milliard kroner. Midlene er brukt målrettet, og Forsvaret har fått stilt til rådighet eiendom, bygg og anlegg som understøtter operativ evne og beredskap.

Fra 2016 har vi hatt en reduksjon i driftskostnader på 527 millioner kroner som knyttes til noe lavere driftsaktivitet, samt avvikling av renholdstjenester. Vare- og tjenestekjøp utgjorde 70 prosent av driftskostnadene når avskrivninger er holdt utenfor. De samlede lønnskostnadene var på 13 prosent i 2017 og uendret fra 2016. Avskrivningskostnader på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler utgjør 12 prosent, en nedgang på 1 prosent fra 2016. Andre driftskostnader utgjorde 5 prosent og er på samme nivå som i 2016.

REGNSKAPET

Etter kontantprinsippet viser de økonomiske resultatene en mindretgift på driftskapitlene på 0,3 prosent og en mindretgift på investeringskapitlene på 1,6 prosent. Dette er godt innenfor målkravene. Effektiviseringskravene satt til Forsvarsbygg for 2017 ble innfridd.

MILJØ

Forsvarsbygg har i flere år jobbet aktivt for å bidra til et bedre miljø. I 2017 har vi redusert samlet energiforbruk i bygningsmassen med 1,5 prosent eller 9,3 GWh. Resultatet er godt innenfor målkravet. Dette kommer i tillegg til reduksjonen på 136 GWh som ble oppnådd i prosjektperioden 2012-2016. Effekten er oppnådd gjennom energioppfølging og tekniske tiltak for energieffektivisering i eksisterende bygg.

EFFEKT FOR FORSVARSSEKTOREN OG SAMFUNNET

I 2017 ferdigstilte vi 35 investeringsprosjekter av i alt 394 pågående prosjekter i ulike faser. Etablering av ny kampflybase på Ørland var også i 2017 det høyest prioriterte prosjektet for understøttelse av operativ evne og beredskap. Vi har utført planlagt vedlikehold på bygningsmassen slik at mest mulig av ressursene er styrt målrettet til verdibevaring.

Vår tilstedeværelse over store deler av landet, gjør oss til en viktig bidragsyter for både lokal og nasjonal sysselsetting. Vi bidrar til å skape nytt liv på historisk grunn ved å legge til rette for aktivitet på de nasjonale festningsverkene. Festningene ble i 2017 besøkt av 3,86 millioner mennesker, en økning på 160 000 fra året før. Tiltakene våre for å skape attraktivitet gir god effekt og gjør festningene til et av Norges mest besøkte reisemål.

Vi avhender eiendom Forsvaret ikke lengre skal benytte. Gjennom salg og miljøsanering bidrar vi til å transformere tidligere militære eiendommer til ny sivil bruk. Etter at kostnader til rivning, sikring og miljøsanering er trukket fra, leverte vi omlag 671 millioner kroner tilbake til forsvarsbudsjettene til bruk for høyere prioriterte formål i sektoren. Avhending av overflødig eiendom bidrar også til å redusere forsvarsektorens samlede driftskostnader til eiendom, bygg og anlegg.

Vi har i 2017 gjennomført en større omorganisering og startet ytterligere forbedrings- og effektiviseringstiltak. Målet er å øke kvaliteten på våre leveranser til Forsvaret, redusere kostnader og frigjøre ressurser som kan bidra til høyere prioriterte oppgaver i forsvarssektoren.



FORSVARSBYGGGS MÅLBILDE

- God
- Akseptabel
- Ikke akseptabel
- Sikkerhetsgradert

LEVERANSER

L1


Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap

L2


Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen

L3


God forvaltning av forsvarssektorens EBA

ØKONOMI

Ø1


Målrettet og effektiv anvendelse av midler

INTERNE PROSESSER

I1


Kontinuerlig forbedring og effektivisering

MÅL L1

Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap

Forsvarsbygg skal understøtte Forsvarets operative evne og beredskap i tråd med de krav som til enhver tid stilles gjennom sektorens instruksjoner og retningslinjer innenfor området. Det innebærer å sørge for at etatens understøttelse av Forsvarets operative evne og beredskap inngår som en integrert del av vår virksomhetsstyring.

Vi skal ha oppdaterte beredskapsplaner og gjennomføre relevante beredskapsforberedelser med grunnlag i definerte oppgaver, slik at etaten har en fullt ut tilfredsstillende beredskap. I tråd med forsvarssektorens behov, skal vi aktivt delta i beredskapsøvelser.

Det skal videre gis prioritet til aktivitet som støtter nasjonal og alliert operativ planlegging, samt etter oppdrag, støtte forsvarssektoren og sivile myndigheters arbeid innenfor sikkerhet. Vekten skal legges på beskyttelse og sikring av eiendom, bygg og anlegg. Vi skal på oppdrag støtte Forsvaret og øvrige etater med å lage en helhetlig oversikt over status for beskyttelsestiltak, samt å implementere og/eller bidra til å implementere tiltak for deres skjermingsverdige objekter-

SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Deler av rapporteringen på dette målet er sikkerhetsgradert. Det er derfor kun et ugradert utdrag som presenteres gjennom årsrapporten.

Gjennom 2017 er vårt fokus høyt på å understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap. Det er i perioden arbeidet med å etablere en styrkestruktur som understøtter Forsvarets planverk.

Gjennom arbeidet med å understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap ser Forsvarsbygg behov for, og nytte av, at det etableres gode forutsetninger for samhandling med Forsvaret for at vi skal få løst våre oppgaver. Dette arbeidet er godt i gang gjennom etablering av leveranseavtaler på de tjenester og aktiviteter som forventes mellom Forsvaret og oss. Gjennom året understøtter vi Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben med sektorens objektsikkerhetsarbeid. Fortifikatoriske kontroller er et ledd i arbeidet med sikring av objekter og anlegg.

Vi er også deltakende under øvelsen Trident Juncture i 2018. Deler av 2017 har vært benyttet til forberedelser til øvelsen.

RESULTATKRAV

L1.1 Beredskap for å understøtte forsvarssektorens operative evne

Forsvarsbygg skal oppfylle kravene til styrkestruktur, komplett operativ organisasjonsplan, operativt planverk, hovedplan og enhetsplan samt beredskapskrav og klartider.

AMBISJON 2017

Hensikten med parameteren er å kvalitativt måle vår evne til å bidra til forsvarssektorens operative evne og beredskap.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen rapporteres ikke i årsrapporten da informasjonen anses å være skjermingsverdig.

Styringsparameter L1.1	2017	2016
Beredskap for å understøtte forsvarssektorens operative evne	N/A	N/A

L1.2 Evne til å understøtte forsvarssektorens objektsikkerhet

Vi skal støtte Forsvaret og øvrige etater i forsvarssektoren for å ivareta sikkerhetslovens krav til sikring av skjermingsverdige objekter. Det innebærer å lage en helhetlig oversikt over status for permanente sikringstiltak i etterkant av oppdrag. Samt å planlegge og etablere ytterligere sikringstiltak for virksomhetenes skjermingsverdige objekter i henhold til sikkerhetslovens krav.

AMBISJON 2017

Vi skal ha kapasitet og kompetanse til å levere tilstrekkelige tjenester på de oppdrag som mottas.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen rapporteres ikke i årsrapporten da informasjonen anses å være skjermingsverdig.

Styringsparameter L1.2	2017	2016
Evne til å understøtte forsvarssektorens objektsikkerhet	N/A	N/A

MÅL L2

LANGSIKTIG VIDEREUTVIKLING AV EIENDOMSPORTEFØLJEN

Vi skal understøtte en bærekraftig og kostnadseffektiv utvikling av Forsvaret ved at eiendomsporteføljen er i henhold til vedtatt struktur i IVB LTP 2017-2020. Mot 2020 skal vi effektivisere og tilpasse eiendomsporteføljen i tråd med strukturutviklinger i iverksettelsesbrevet.

Det innebærer å utarbeide gode planer, gjennomføre kostnads-effektive investeringer samt avhende utrangert EBA inkludert rivning og miljøopprydding. Forsvarsbygg skal være en god rådgiver for sektoren i valg av EBA-løsninger. Vi skal bidra til å utvikle og tilpasse eiendommene til sektorens endrede behov ved å tilby nøkterne og fleksible løsninger.

Måloppnåelsen baseres på en helhetlig vurdering av Forsvarsbyggs evne til planlegging, rådgivning og gjennomføring av besluttede investerings- og avhendingsprosjekter.

SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Vi leverer akseptabelt på målet i 2017.

I 2017 har vi bidratt i ulike utredninger for å sikre en bærekraftig og kostnadseffektiv utvikling av eiendomsporteføljen i langtidspanperioden, blant annet gjennom delutredninger knyttet til landmakt-utredningen, CYFOR/IKT-utredningen, logistikkutredningen, utdanningsreformen og relokaliseringen av Forsvarsmateriell fra Kjeller. I tillegg bistår vi Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben som eiendomsfaglige rådgivere i deres arbeid knyttet til alliert trening og øving i Norge. Videre har vi, i tråd med Forsvarsdepartementets retningslinjer for eiendom, bygg og anlegg (FDREBA), revidert det interne planhierarkiet for å være bedre tilpasset Forsvarsdepartementets kontinuerlige langtidspanlegging. Forsvarsbyggs vil i 2018 fremlegge en anbefalt strategisk videreutvikling av eiendomsporteføljen gjennom helhetlig EBA-plan (HEBA). Arbeidet ble påbegynt i 2017. Vi har gitt innsigelse i tre plansaker ila året for å ivareta Forsvarets arealplaninteresser.

INVESTERINGSPROSJEKT: ØRLAND

Kampflybasen på Ørland er vårt største utviklingsprosjekt noensinne. Prosjektet er hovedsakelig etter planen, med unntak av mindre forsinkelser innenfor deler av ammunisjons-fasiliteter og hangarer. Skvadronbygg, vedlikeholdsbygg, rullebane og Forsvarets logistikkavdelings forsyningsbygg er overlevert og tatt i bruk i 2017. To tomter i Brekstad sentrum ble kjøpt i desember 2017 og skal gjennom et offentlig privat samarbeid (OPS) utvikles til boligformål.

Samtlige 176 boliger i rød støysone på Ørland vil få tilbud om innløsning. Ved årsskiftet er i alt 88 boliger innløst, og vi er i gang med forhandlinger med 16 gårdsbruk i rød støysone. Resterende 17 gårdsbruk forhandles 4. kvartal 2018. Totalt sett vil støytiltak tilbys omlag 800–1000 boliger i gul støysone, hvilket betyr at nærmere halve befolkningen på Ørland er berørt. 70 boliger er ferdigstilt ila 2017 og det er igangsatt tiltak på ytterligere 169 boliger. God informasjon til de berørte er høyt prioritert, og et nytt prosjektkontor er åpnet utenfor flystasjonen på Brekstad for å bli mer synlig og tilgjengelige for innbyggerne på Ørland.

Forsvarsbygg har gjort en juridisk vurdering av om støytiltak også skal gjennomføres for fritidseiendommer på Ørland. Vår konklusjon er at slike tiltak ikke blir gjennomført, hvilket er i tråd med gjeldende statlig praksis.

INVESTERINGSPROSJEKT: EVENES

Som støtte for Forsvarsdepartementets arbeid med konsept-valgutredning (KVU), har vi oversendt både mulighetsstudie (del 1 og 2) og alternativanalyse. I tillegg har vi oversendt en egen risikoanalyse knyttet til fremdrift i prosjektet. For Forsvarsbygg vil tidspunkt for når KVU er gjennomført være avgjørende for å holde fremdriftsplanen videre. Forberedende arbeider er gjennomført uavhengig av KVU, som risikoreduserende tiltak for å sikre fremdrift videre i prosjektet. Planprogrammet har vært ute til offentlig ettersyn og innkomne merknader har vært behandlet av Forsvarsbygg. Disse vil bli oversendt til Forsvarsdepartementet med vår anbefaling og forslag til revidert planprogram innen 1. april 2018.

INVESTERINGSPROSJEKT: UBÅT

I 2017 har vi igangsatt planarbeid for fremtidige EBA-investeringer i størrelsesorden 2,5 milliarder kroner til ubåtbasen på Haakonsværn. Basen skal kunne ta imot nye ubåter fra 2025/2026.

ØVRIGE INVESTERINGSPROSJEKTER

Det har vært høy aktivitet på den ordinære investeringsporteføljen gjennom året, og totalt 35 av i alt 394 pågående prosjekter er levert, blant annet nye bygg for redningshelikoptertjenesten og 330 skvadronen på Banak, Ørland og Sola, en ny skole for Luftforsvaret på Sørreisa og ny brannstasjon på Bardufoss flystasjon. For 2018 og 2019 økes investeringsrammen, hvilket medfører at vi på kort sikt må øke vår produksjonskapasitet. I 2017 har vi analysert utfordringer og identifisert nødvendige tiltak for å kunne levere som forutsatt.

Planlagt komponentutskifting er gjennomført. Tilstandsgraden har hatt en negativ utvikling senere år, og foreløpige analyser for 2017 viser at trenden fortsetter. Den sikkerhetspolitiske situasjonen har medført at vi for hele virksomheten har økt ressursinnsatsen mot prosjektsikkerhet, graderte anskaffelser og prosjektsikkerhetsstyring. Behovet er økende, og derfor et viktig satsingsområde fremover.

AVHENDINGSPROSJEKTER

I 2017 solgte vi forsvarseiendom for 705 millioner kroner, hvilket var en betydelig økning sammenlignet med 2016. Myntgata 2 kvartalet i Kvadraturen i Oslo utgjorde det største salget, og det er også solgt et vesentlig antall boliger. For å sikre en effektiv avhending fremover av eiendommer som skal ut av porteføljen, har vi i 2017 vært en pådriver for økt utrangering av boliger. I tillegg har vi startet forbe-

redende arbeid med alle større avhendingsprosjekter som i tid ligger langt fremme i forhold til realisasjon. Eksempler på dette er omfattende miljøkartlegginger både på Bodø flystasjon og på Kjeller ved Lillestrøm, som viktige forberedende arbeider for fremtidig byutvikling til det beste for samfunnet. Sektoren har fortsatt behov for å kvitte seg med betydelig EBA i årene fremover for å finansiere fornyelsen i den offensive investeringsplanen frem mot 2020, og for å sikre en bærekraftig økonomi for Forsvaret i fremtiden. Vi har både kapasitet og kompetanse til å møte de forventede avhendingsprosjektene i planperioden.

UTFASING AV FOSSILT BRENSSEL

Forsvarsbygg har siden tidlig på 2000-tallet jobbet med å fase ut bruk av fossilt brensel til oppvarming av bygg og anlegg til fordel for mer miljøvennlige løsninger. Vi ferdigstilte fire prosjekter i 2017 som bidrar til reduksjon i bruk av fyringsolje. Bruk av fyringsolje utgjør cirka 3,7 prosent av total energibruk til eiendom, bygg og anlegg i 2017 mot 5,8 prosent ved utgangen av 2015. Vi vil trolig ikke klare målkravet om at all bruk av fossil fyringsolje skal være utfaset innen 1. januar 2020.

RESULTATKRAV

SP L2.1 Effekt av komponentutskifting

Forsvarsbygg skal ha målrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle prosentvis avvik mellom tildeling og forventet forbruk innenfor drift.

AMBISJON 2017

100-150 kroner i gjennomsnittskostnad / kvadratmeter per 0,01 forbedret teknisk tilstandsgrad for samtlige bygg, hvor det er gjennomført komponentutskiftingstiltak.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter L2.1	2017	2016
Gjennomsnittskostnad/kvadratmeter per 0,01 forbedret teknisk tilstandsgrad	127 kr/m ²	Parameteren er ny i 2017.

SP L2.2 Usikkerhetsstyring investering p50

Forsvarsbygg skal ha målrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle avvik mellom tildeling og inntektskrav sett opp mot forventet forbruk og avhendingsinntekter.

AMBISJON 2017

Forsvarsbygg skal ha en god beregnet usikkerhetsspredning. Prosentandelen av ferdigstilte prosjekter, som er gjennomført innenfor opprinnelig P50 i forprosjektet, skal ligge mellom 45 og 55 prosent.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter L2.2	2017	2016
Prosentandelen av ferdigstilte prosjekter som er gjennomført innenfor opprinnelig P50 i forprosjektet.	47 %	Ny i 2017 for L-perspektivet

SP L2.4 Andel generelle kostnader

Vurdering av gjennomsnittlig kostnad for gjennomføringskostnader i de terminerte prosjektene samlet og rapportere dem som andel av investeringsprosjektens total kostnad basert på kostnadsoppstilling i henhold til Norsk Standard (NS3451).

AMBISJON 2017

Generelle kostnader skal ikke overstige 19 prosent av totale prosjektkostnader.

RESULTAT 2017

Måloppnåelse er akseptabel.

Styringsparameter L2.4	2017	2016
Generelle kostnader skal ikke overstige 19 prosent av totale prosjektkostnader.	21 %	Ikke rapportert på L2 tidligere

SP L2.5 Utfasing av fossil olje innen 2020

Måleparameteret er kubikkmeter fossil fyringsolje forbrukt i forsvarssektoren per kalenderår. Estimert forbruk i 2015 var 3 840 kubikkmeter. All bruk av fossil fyringsolje skal være utfaset innen 1. januar 2020. Fossil fyringsolje til grunnlast skal være utfaset innen 31. desember 2018.

AMBISJON 2017

Forbruket skal reduseres til 3200 kubikkmeter fossil fyringsolje.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter L2.5	2017	2016
Reduksjon av fossil fyringsolje	2514 m ³	3680 m ³

T L2.1 Avhende arealer som er reanskaffet

Vi skal oppnå effekten av investeringsprosjekter som har til hensikt å reanskaffe (erstatte) eksisterende arealer / bygg.

AMBISJON 2017

Arealer som reanskaffes skal utrangeres og avhendes.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er akseptabel. Det er gjennomført oppdateringer av beslutningsdokumenter som bidrar at sektorens brukere forplikter seg til å utrangere bygg som reanskaffes.

T L2.2 Gjennomføre fullmaktsprosjekter

Forenkler beslutningsprosessene, legger til rette for raskere gjennomføring og medvirke til at beslutninger tas på riktig nivå i forhold til sakens viktighet basert på delegering av fullmakt til å godkjenne og gjennomføre mindre EBA investeringsprosjekter.

AMBISJON 2017

Ambisjonen er å identifisere og gjennomføre fullmaktsprosjekter.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er akseptabel. Seks prosjekter innen utfasing av fossilt brensel er under utførelse og ett er under planlegging. Det arbeides med å identifisere flere fullmaktsprosjekter.


God forvaltning av forsvarssektorens EBA

Vi ivaretar verdiene i eiendomsporteføljen. Dette innebærer opprettholdelse av bruksverdi, økonomisk verdi og verneverdi med prioritet på bruksverdi for Forsvaret. Eiendomsforvaltningens overordnede mål er at all ressursbruk skal resultere i funksjonell EBA som tilfredsstillende brukernes behov innenfor best mulig totaløkonomi i forsvarssektoren. Mot 2020 skal vi sikre bærekraftig og kostnadseffektiv ivaretagelse av forsvarssektorens EBA gjennom en langsiktig verdibevarende forvaltning av eiendomsporteføljen. Ressursinnsatsen skal sikre ivaretagelse av lovpålagte krav for hele porteføljen og prioriteres mot bruksverdi på baser som skal videreføres. Vi skal gi råd, utarbeide planer og gjennomføre tiltak som sikrer optimal ressursutnyttelse. Vurdering av måloppnåelse baseres på en helhetlig vurdering av vår evne til planlegging, rådgivning og gjennomføring av tiltak som sikrer optimal ressursutnyttelse for at bruksverdi for forsvarssektoren opprettholdes og at lovpålagte krav ivaretas.

SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Vi leverer godt på målet i 2017.

I 2017 har vi gjennomført vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen for året. Verdibevarende ressurser er særskilt prioritert på EBA som videreføres i Forsvarets fremtidige basestruktur og som gir best effekt på den operative evnen. Vi erfarer at vi har enkelte avvik på kostnadsestimater for vedlikeholdstiltak. I 2018 vil vi analysere avvikene og iverksette korrektive tiltak. Tilstandsregistreringer er gjennomført som planlagt. Antall registreringer etter gjennomførte

vedlikeholds- eller komponentutskiftingstiltak er positivt økende sammenlignet med fjoråret. Dette arbeidet følges nøye opp i 2018, med formål å øke andelen ytterligere. Tilstandsgraden har hatt en negativ utvikling senere år, og foreløpige analyser for 2017 viser at trenden fortsetter. Alderen på dagens EBA gjør at vi de neste ti årene står foran et betydelig behov for fornying.

Andelen ikke utleid areal er vesentlig redusert gjennom året. Dette skyldes i stor grad innføring av tomgangsleie.

ALLMEN VERNEPLIKT

Det er gjennomført en kartlegging av alle forlegninger, idrettsbygg og undervisningsbygg i sektoren. Kartleggingen viser at det er behov for tiltak ved en del bygg. I 2017 har vi levert tilpassing av bygg for tildelt ramme på 10 millioner kroner til tiltak på Haakonsvern og i Bodin leir.

FESTNINGENE

Over 3,8 millioner besøkte festningene i 2017, hvilket gjør festningene til noen av Norges mest besøkte reisemål. Det er et mål om å øke verdiskapningen på den enkelte festning for å oppnå større grad av selvfinansiering. Et tiltak for å møte denne utfordringen er at vi fra 1. mai 2018 integrerer festningene i vår ordinære driftsorganisasjon, samtidig som vi jobber parallelt med forretningsutvikling av den enkelte festning som reisemål.

ENERGI OG AVFALL

Energiledelsesprosjektet ble terminert i 2016. I samråd med Forsvarsstaben ble det valgt å kun gå videre med energioppfølgingsdelen. Kostnader for energioppfølging dekkes i sin helhet av Forsvaret. Uten fokus på energiforbruk viser analyser at energibruken i snitt stiger med 10 prosent årlig. Resultatet for 2017 viser en reduksjon i forbruket på 9,3 GWh (1,5 prosent). Det er bedre enn forventet. Sorteringsgraden på næringsavfall er på rapporteringstidspunktet 61 prosent. De beste tiltakene er synliggjøring av gevinstpotensialet for leietager og sorteringsgrad per leir.

TELELOSJI

Telelosji innebærer alle former for plassering av elektronisk utstyr for kommunikasjon eller distribusjon av data og telekommunikasjon, samt radio/TV-signaler fra kommersielle aktører på Forsvarets eiendommer. Forsvarsdepartementet har utarbeidet nye føringer ved behandling av søknader om telelosji. De nye føringene innebærer at eksisterende avtaler skal gjennomgås, samt at ansvaret for slike avtaler er overført til Forsvarsbygg.

HUSLEIEORDNINGEN

Forsvarsbygg har deltatt i en arbeidsgruppe, ledet av Forsvarsdepartementet, for å evaluere utvalgte deler av

husleieordningen i forsvarssektoren. Arbeidet viser betydningen av å etablere en verdibevaringsstrategi som er bærekraftig, og som sørger for at det samlet sett settes av tilstrekkelig med ressurser til verdibevaring for sektorens EBA.

RESULTATKRAV

L3.1 Gjennomføre planmessig vedlikehold

Parameteren måler hvor stor andel av vedlikeholdsmidler som er benyttet til planlagt vedlikehold i forhold til totalt tilgjengelig vedlikeholdsmidler (regnskapstall).

AMBISJON 2017

Vi skal sikre at minimum 80 prosent av de totale vedlikeholdsinntektene i husleien går til planlagt vedlikehold av bygg og anlegg.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter L3.1	2017	2016	2015
Andel gjennomført planmessig vedlikehold	82 %	94 %*	92 %*

Tallene for 2015 og 2016 hadde et annet beregningsgrunnlag enn 2017. Resultatene var dog bedre enn ambisjonen.

L3.2 Effektiv EBA-utnyttelse i sektoren

Parameteren måler hvor stor andel av den totale bygg- og anleggsporføljen som ikke er utleid i forhold total forvaltet portefølje. Kravet er mindre enn 8%.

AMBISJON 2017

Vi skal følge opp at de byggene, eiendommer og anlegg som sektoren disponerer, i så stor grad som mulig er i bruk – eller blir raskt avhendet.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter L3.2	2017	2016	2015
Totalt ikke utleibart areal 2017	5,6 %	8,5 %	10,6 %

*Beregnes slik: Antall kvadratmeter forvaltet uten leieinntekt/ total antall kvm forvaltet i sektoren * 100 %.*

MÅL Ø1

Måltrettet og effektiv anvendelse av midler

Vi skal ha god økonomistyring i et årlig og flerårig perspektiv slik at tildelte midler anvendes nøkternt og effektivt i tråd med forutsetningene i IVB LTP2017–2020. Det innebærer å levere et økonomisk resultat til Forsvarsdepartementet som forventet (etter kontantprinsippet) og styre mot sunne bedriftsøkonomiske mål (i henhold til periodiserings-prinsippet). Kostnader til eierpålagte oppgaver skal synliggjøres og effektiviseringsgevinster dokumenteres. Samtidig som forventet resultat leveres, skal planlagt ytelsesnivå opprettholdes og gjennomføres.

SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Vi leverer godt på målet i 2017.

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk: Kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap etter statlige regnskapsstandarder (SRS). Forsvarsbygg fakturerer sine tjenester innenfor husleiemodellen. Som følge av virksomhetens egenart er vi gitt merinntektsfullmakt, samt at det kan søkes Forsvarsdepartementet om overføring av ubrukte midler mellom år. De økonomiske resultatene etter kontantprinsippet viser samlet sett et lavere forbruk for 2017 sammenlignet med tildelt ramme.

Driftskapitlene viser samlet sett en lavere utgift på 12 millioner kroner som er godt innenfor målkravet. Årsresultatet for den samlede investeringsporteføljen gir måloppnåelse ikke akseptabel, mens årsresultatet for avhendingsvirksomheten viser at nettoresultatet er godt innenfor målkravet. Kampflybaseprosjektet har noe lavere omsetning enn tilgjengelige rammer, noe som i hovedsak knytter seg til forsinkelse i enkelte sluttoppgjør og utsatt oppstart på støytak. For øvrig investeringsportefølje er det et lavere forbruk enn tildelt ramme på 235 millioner kroner. Ettersom deler av mindreforbruket skyldes forhold som Forsvarsbygg ikke kan råde over, blir denne delen ikke tillagt vekt i vurderingen av samlet måloppnåelse.

Det periodiserte virksomhetsregnskapet for 2017 viser et overskudd på 646 millioner kroner, som er i tråd med budsjett. Forsvarsbygg må, som leverandør i forsvarssektoren, kontinuerlig tilpasse tjenestene og kostnadene våre til etterspørselen fra Forsvaret og andre kunder og oppdragsgivere. Forsvarsbygg har derfor høyt fokus på forbedrings- og effektiviseringstiltak. Innen utgangen av langtidsperioden 2017-2020 er Forsvarsbygg gitt et krav om å effektivisere for til sammen 253,7 millioner kroner i årlige varige besparelser. Forsvarsbygg har derfor opprettet et program

for gevinstrealisering for å koordinere og målrette innsatsen som skal sikre at effektiviseringsgevinsten oppnås. Realiserte gevinster skal være varige og kunne omprioriteres til høyere prioriterte formål i forsvarssektoren. For 2017 har Forsvarsbygg levert godt over målkravet til effektivisering.

RESULTATKRAV

Ø1.1 Årsresultat drift (kontantregnskap)

Forsvarsbygg skal ha måltrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle prosentvis avvik mellom tildeling og forventet forbruk innenfor drift.

AMBISJON 2017

Avviket fra rammen skal være mindre enn eller lik 2 prosent.

RESULTAT 2017

Måloppnåelse for driftsbevilgningen er god.

Styringsparameter Ø1.1	2017	2016
Kapittel 1710/4710, post 01		
– Forsvarsbyggs driftskapittel	0,3 %	0,5 %

Ø1.2 Årsresultat investering og avhending (kontantregnskap)

Forsvarsbygg skal ha måltrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle avvik mellom tildeling og inntektskrav sett opp mot forventet forbruk og avhendingsinntekter.

AMBISJON 2017

Avviket fra rammen skal være mindre enn eller lik 2 prosent.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er ikke akseptabel.

Styringsparameter Ø1.1	2017	2016
Kapittel 4710, post 47	-0,1 %	4,5 %
– Salg av eiendom bygg og anlegg		
Kapittel 1710, post 46	IA	2,5 %
– Nybygg og anlegg		
Kapittel 1710, post 47	4,5 %	2,4 %
– Nybygg og anlegg		
Kapittel 1761, post 47 – Kampflybase	2,99 %	23,2 %
Kapittel 1760, post 45 – Innredning	41,4 %	28,5 %
Samlet tildeling	9,99 %	5,7 %

Ø1.3 Gevinstrealisering

Forsvarsbygg skal frigjøre minimum 253,7 millioner 2017-kroner i perioden 2017–2020, gjennom tiltak knyttet til effektivisering, i tråd med årlige resultatkrav.

AMBISJON 2017

Forsvarsbygg skal frigjøre minimum 30,3 millioner kroner ved utgangen av 2017.

RESULTAT 2017

Måloppnåelse for driftsbevilgningen er god.

Styringsparameter Ø1.3	2017
Drift	7,7 mill.
Investering	42,5 mill.
Samlet gevinst	50,2 mill.

MÅL I1

Kontinuerlig forbedring og effektivisering

Vi skal ved systematisk og kontinuerlig forbedringsarbeid legge opp til effektivisering i alle ledd i virksomheten og medvirke til effektivisering i øvrige deler av forsvarssektoren. Frem mot 2020 skal besluttede effektiviseringstiltak gjennomføres og det skal etableres en systematisk tilnærming til kontinuerlig forbedring basert på sektorens felles metodikk. I arbeidet med kontinuerlig forbedring og effektivisering skal det spesielt legges vekt på å videreutvikle standardiserte løsninger og effektive ledelses-, stabs-, og støtteprosesser. Vi skal etablere og utøve kontinuerlig forbedring basert på en systematisk og helhetlig tilnærming i et sektorperspektiv. Realisering av igangsatte og identifisering av nye effektiviseringstiltak skal vektlegges.

SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Vi leverer godt på målet i 2017.

Vi har en langsiktig ambisjon om å skape en kultur der ansatte er bevisst på om oppgavene de gjør kan utføres på en mer effektiv måte. Vi er kommet godt i gang med å skape en slik kultur for kontinuerlig forbedring, gjennom prosessforbedringer, medarbeiderinvolvering, digitalisering og læring. Vi har tatt i bruk Lean-metodikk til dette arbeidet, gjennom et internt program kalt Flyt. Så langt har vi utdannet 66 Flyt-ambassadører. Deres rolle er å være interne pådrivere for vårt forbedringsarbeid. Vårt mål er å implementere en arbeidsmetodikk hvor kontinuerlig forbedring er en integrert og naturlig del av de arbeidsoppgaver som utføres. Dette kan også medføre endringer i ledelse og organisering. Målet er ambisiøst. Virksomheten har gått gjennom en stor og krevende omstilling i 2017. Organisasjonen har levert gode resultater for året, samtidig som vi gjennom flere flyt-aktiviteter har nådd årets effektiviseringskrav. Vi har samtidig store forventninger til at vi får ut ytterligere effekt i årene som kommer. Målet er nytt for 2017, så det finnes ikke noe sammenligningsgrunnlag med tidligere år.

RESULTATKRAV

SP I1.1 Kontinuerlig forbedring

Resultatet vurderes etter evne til å identifisere nye forbedringstiltak, gjennomføre besluttede tiltak og understøtte og legge til rette for besluttede effektiviseringstiltak i øvrige

deler av forsvarssektoren. Herunder også bidra til å identifisere nye effektiviseringstiltak i øvrige deler av sektoren. Det innebærer også en tydelig og kompetent ledelse og styring, lederforankring og formidling av arbeidet med gevinstrealisering og effektivisering.

AMBISJON 2017

Parameteren skal ha god måloppnåelse.

RESULTAT 2017

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter SP I1.1	2017
Kontinuerlig forbedring	God



I 2017 hadde Forsvarsbygg en brutto omsetning på 8,5 milliarder kroner og et driftsresultat av periodens aktiviteter på 0,6 milliarder kroner.

REDEGJØRELSE FOR RESSURSBRUK

Driftsresultat består i hovedsak av resultatkrav knyttet til netto avhendingsinntekter som i sin helhet blir tilbakeført til Forsvarsdepartementet.

DRIFTSKOSTNADER

Totale driftskostnader for 2017 var 7,885 millioner kroner, dette er en nedgang fra 2016 på 527 millioner kroner og kan knyttes til noe lavere driftsaktivitet samt avvikling av renhold. Av- og nedskrivningskostnader på EBA og anlegg utgjør 924 millioner kroner og det er i 2017 aktivert totalt 2 489 millioner kroner på anlegg under utførelse.

TOTALE DRIFTSKOSTNADER PER INNSATSAKTOR

Totale driftskostnader inkluderer avskrivningskostnader EBA og er på 7,885 millioner kroner. Driftskostnadene fordelt etter innsatsfaktor viser at vare- og tjenestekjøp utgjorde 70 prosent av de totale driftskostnadene i 2017. Dette er en økning på 1 prosent sammenlignet mot driftsåret 2016. Andelen av de samlede lønnskostnadene var 13 prosent og andre driftkostnader 5 prosent og er lik driftsåret 2016. Avskrivninger på varige driftsmidler var totalt 12 prosent og viser en nedgang på 1 prosent fra 2016. Ser man de samlede kostnadene, med fradrag for av- og nedskrivninger relatert til EBA-investeringer, utgjør de totale kostnadene totalt 6 961 millioner kroner. En inndeling etter innsatsfaktorer viser da at vare- og tjenestekjøp utgjør 80 prosent av de totale kostnadene, lønn 15 prosent og andre driftskostnader 5 prosent.

TOTALT VARE- OG TJENESTEKJØP FORDELT PÅ KONTONIVÅ

Totalt er det utgiftsført kostnader på varekjøp på 5 546 millioner hvorav 2 306 millioner er aktivert under anlegg under utførelse i balansen. Deler vi disse kostnadene opp i ulike type varekjøp utgjør 84 prosent fremmedytelse og underentreprise, 8 prosent gjennomstrømmings kostnader og 8 prosent direkte driftskostnader hvorav innleie utgjør 50 prosent av disse. Alle varekjøp blir bokført direkte på prosjektet.

TOTALE DRIFTSKOSTNADER PER PRODUKTOMRÅDE

Totale driftskostnader fordelt per produktområde viser at det totalt er benyttet 3, 481 millioner kroner til drift og investerings bevilgninger i 2017, en økning fra 2016 i overkant av 2 prosent. Oppdragsfinansierte kostnader har hatt en nedgang på 208 millioner som følge av lavere oppdragsmengde. Totale kostnader knyttet til husleieoppdrag 2017 er på 2 482 millioner kroner. Det er i driftsåret 2017 benytte 996 millioner kroner til forvaltning, drift, vedlikehold og utviklingskostnader av EBA dette er en nedgang på 246 millioner fra 2016. Forsyning utgjør 9 prosent og har en nedgang på 8 prosent fra 2016. Tilleggstjenester utgjør 11 prosent av de totale kostnadene som er en endring på 57 prosent fra 2016. Årsak kommer som følge av økt oppdrag mot øvrige forsvar. Renhold er avviklet i 2016, men ble belastet med noe lønnskostnader i 2017. Totale kostnader for avhendingsvirksomheten var på -84 millioner kroner, en endring på 250 millioner kroner fra 2016. Endringen skyldes i hovedsak at det i regnskapet er gjort en reversering på totalt 222 millioner kroner på tidligere nedskrevne bygg og anlegg.

VIRKSOMHETENS BEMANNINGSSITUASJON

ÅRSVERKSUTVIKLING

Ved utgangen av 2017 var det totalt 1 266 ansatte og 1 228 årsverk i Forsvarsbygg. Dette er en reduksjon i 69 årsverk fra 2016, og skyldes i hovedsak omstilling og bemanningsstyring i Forsvarsbygg. Bemanningsstyringen startet så tidlig som i oktober 2016, mens omstillingen ble gjennomført våren 2017. Ny organisering trådte i kraft 1. juni 2017.

Av de fast ansatte er 98,7 prosent sivilt ansatt og 1,3 prosent militære. Av den totale arbeidsstokken er 5,1 prosent midlertidige stillinger (7,4 prosent i 2016 og 12 prosent i 2015). Nedgangen skyldes at bruken av midlertidige stillinger var noe høy i 2015 og 2016 på grunn av avviklingen av renholdstjenester. Andelen midlertidige ansatte (uten pensjonister og timelønnede) er på 3,55 prosent i 2017 (3,8 prosent i 2016).

Forsvarsbygg hadde i 2017 en turnover på 9,6 prosent (5,98 prosent i 2016 og 8,14 prosent i 2015). Hovedårsaken til den høye turnoveren i 2017 kan være omstillingsprosessen, men også økt pensjonsuttak (med ca. 25 prosent).

SYKEFRAVÆR

Sykefraværet i Forsvarsbygg var i 2017 på 4,57 prosent. Dette er en reduksjon fra 2016, da sykefraværet var på 4,89 prosent. Måltallet for sykefravær i Forsvarsbygg i 2017 var fem prosent eller lavere. I 2015 var sykefraværet betraktelig høyere med 6,83 prosent. Vi ser derfor en nedgang i sykefravær i Forsvarsbygg på over to prosent de siste to årene. Vi har jobbet systematisk over tid med å utvikle gode rutiner samt med opplæring av ledere i fraværsoppfølging. Et viktig grep i dette arbeidet er vårt skreddersydde HMS-kurs som gjennomføres for samtlige ledere og HMS-aktører to-tre ganger hvert år.

DIGITALISERING

Forsvarsbygg har i 2017 igangsatt og videreført flere viktige aktiviteter knyttet til digitalisering av virksomhetens kjerne- og støtteprosesser. Vi har også kommet i gang med noe aktivitet knyttet til planlegging og videre organisering av digitaliseringsarbeidet.

De prosjektene som til nå er igangsatt er primært knyttet til våre egne prosesser. Disse er viktige og forventes å gi god effekt. Vårt aller viktigste satsingsområde fremover, vil imidlertid være knyttet mot påvirkning og bidrag i leverandørmarkedets digitaliseringsarbeid. Det er igangsatt et omfattende arbeid i bransjen knyttet til digitalisering og det er utviklet et veikart for en heldigital BAE-næring (bygg, anlegg og eiendom) innen 2025. Dette arbeidet har høye ambisjoner knyttet til både kostnadsreduksjoner, lavere klimagassutslipp, raskere prosjektgjennomføring med mer. Arbeidet vil derfor være helt sentralt også for Forsvarsbygg. Vi ønsker å engasjere oss direkte, samt ved å stille krav og stimulere våre leverandører til å digitalisere sine tjenester og leveranser.

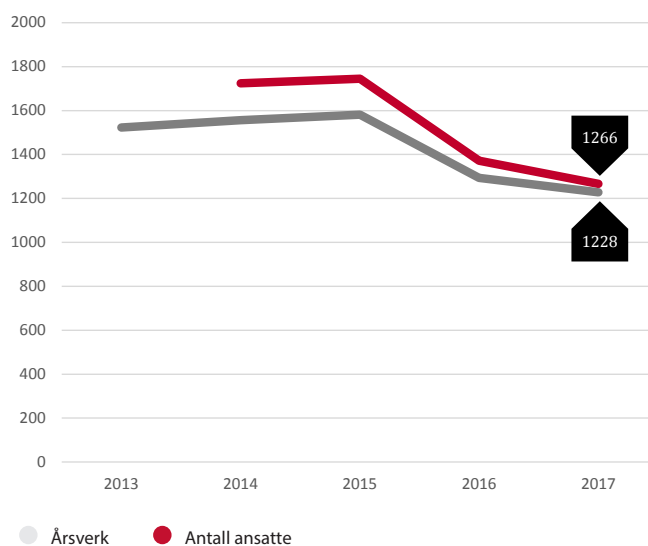
I 2017 har Forsvarsbygg også gjennomført en kartlegging av digital modenhet i virksomheten. Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) sin modell for kartlegging har vært benyttet i dette arbeidet. På en skala fra 1 (minimal) til 5 (transformert), ble Forsvarsbygg vurdert å ligge på nivå 2,9. Dette innebærer at vi er tett på det nivået som kalles «i bevegelse». Vi er med andre ord allerede på et nivå der virksomheten har begynt å bevege seg i retning av digitalisering, men mye gjenstår. Best score ble gitt på området «teknologi», mens «mennesker og kultur» og «styring og ledelse» ble gitt lavest score. En økning av kompetanse og forståelse vil derfor være et prioritert satsingsområde i årene som kommer.

Det er også avdekket at vi ikke er gode nok til å utnytte potensialet i de systemer og den teknologi vi allerede har i Forsvarsbygg. Bedre utnyttelse og bruk vil derfor være en viktig faktor i arbeidet, også for å øke kompetansen og forståelsen for digitalisering. Oppsummert vil satsingsområdene fremover handle om å engasjere seg aktivt i bransjeutviklingen samtidig som vi bygger intern kompetanse og innsikt gjennom de systemer og den teknologi som allerede eksisterer i virksomheten. Dette vil skje parallelt med at vi utvikler en digitaliseringsstrategi.

Allerede igangsatte og besluttede digitaliseringsprosjekter vil imidlertid bli videreført. I 2017 har «den digitale reisen» (bolig og kvarter), driftsoptimaliseringsprosjektet, etablering og implementering av prosjektportal og -rom, digitalisering av fakturaer, anskaffelse av meglersystem og videreutvikling av virksomhetens internetsider (www.forsvarsbygg.no) vært prioritert. Disse prosjektene vil bli videreført også i 2018, samtidig som vi igangsetter prosjekter knyttet til e-handel, videreutvikling / digitalisering av planverktøy for EBA-planlegging, videreutvikling av miljødatabasen, digital reiseregning og funksjonalitet knyttet til virksomhetsstyring og analyse.

ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK

INKLUDERT PENSJONISTER, SYKEVIKARER OG TIMELØNNEDE

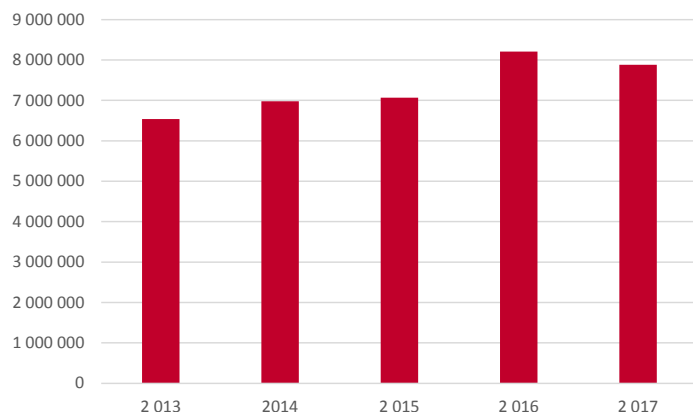


	2017	2016	2015	2014	2013
Antall ansatte	1266	1372	1745	1724	-
Årsverk	1228	1297	1581	1556	1523

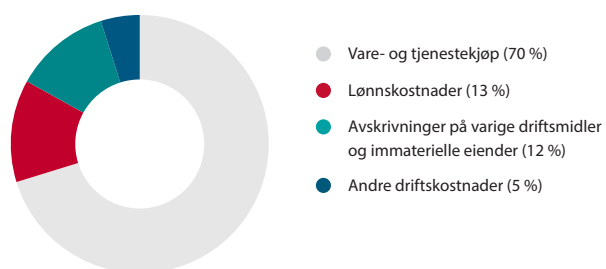
Ved utgangen av 2017 hadde Forsvarsbygg 1266 ansatte fordelt på 1228 årsverk.

TOTALE DRIFTSKOSTNADER I PERIODEN 2013–2017

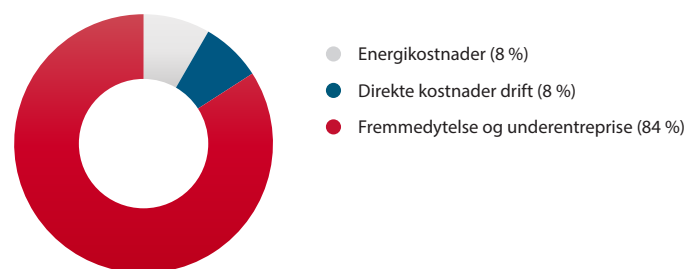
TALL I MILLIARDER



TOTALE DRIFTSKOSTNADER PER INNSATSAKTOR



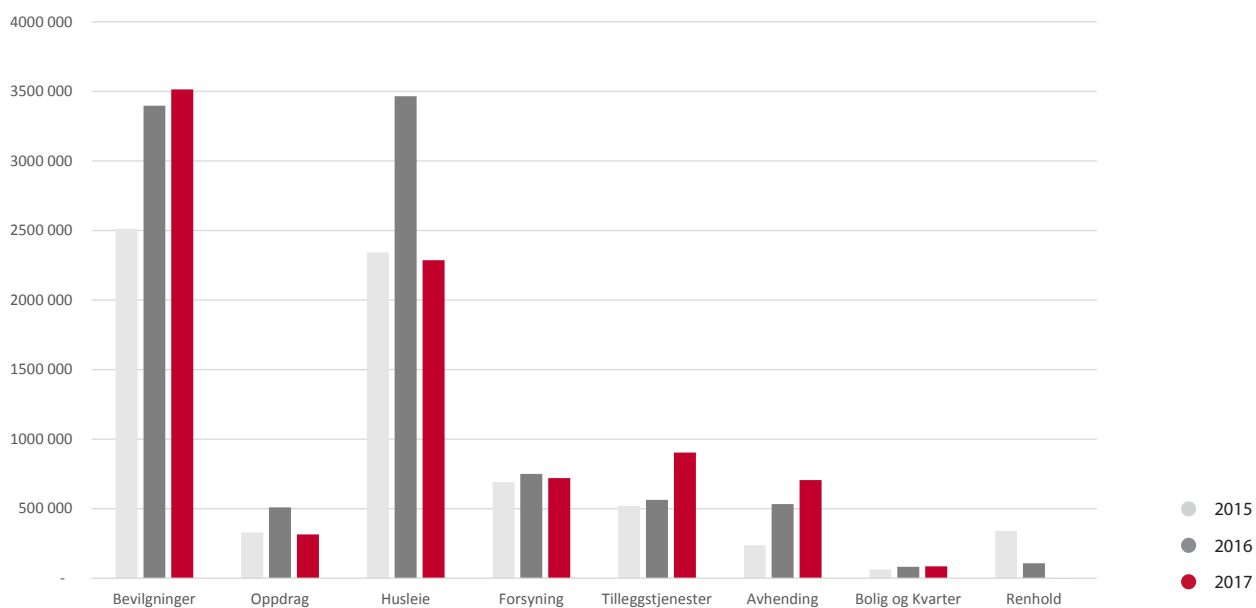
TOTALE VAREKJØP FORDELT PÅ KONTONIVÅ



TOTALE KOSTNADER PER PRODUKTOMRÅDE

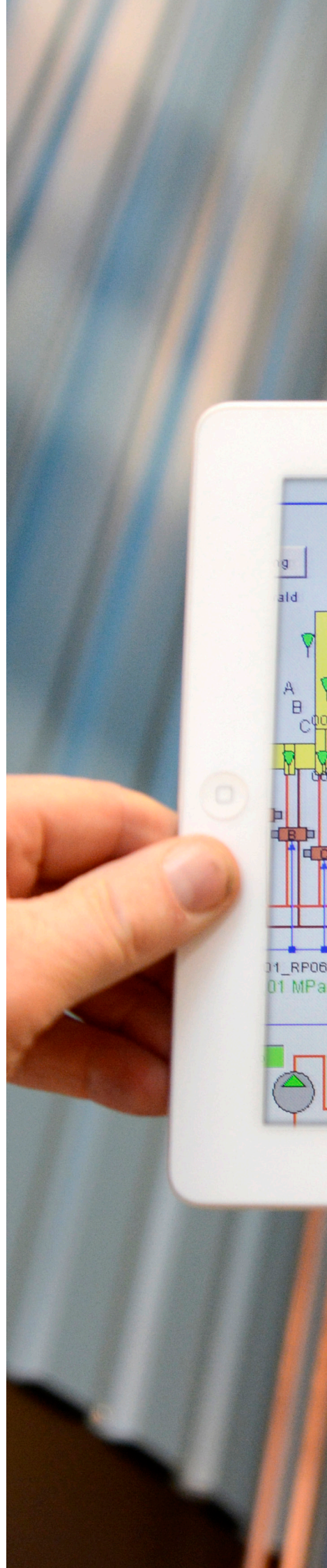
BRUTTOTTALL INKLUDERT AVSKRIVNINGSKOSTNADER EBA OG AUU

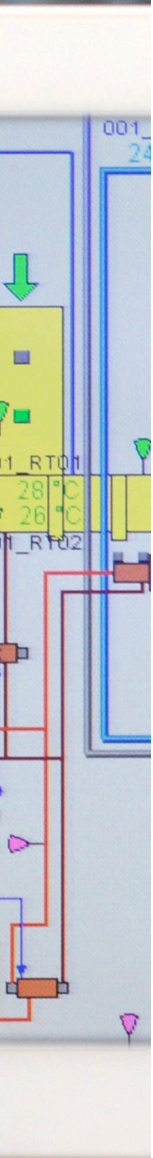
TALL I MILLIARDER



4

STYRING OG KONTROLL





Forsvarsbygg er i kontinuerlig endring for å bygge mer forsvarsevne hver dag. Hele vår virksomhet understøttes av en verdibasert og smidig virksomhetsstyring som kjennetegnes av effektive, transparente og involverende prosesser. Vi har integrert alle viktige prosesser i virksomhetsstyringen og følger helhetlig og systematisk opp mål, resultater, avvik og tiltak.

Forsvarsbygg har god styring og kontroll tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. I 2017 har vi levert et økonomisk resultat innenfor rammene av forsvarlig forvaltning og forsvarssektorens krav til forbedring og effektivisering. Risikostyring er en integrert del av mål- og resultatstyringen. Virksomheten gjennomfører egen-evalueringer av sin styring og kontroll for å gi innsikt i nåsituasjonen og skape grunnlag for kontinuerlig forbedring.

STYRINGSSYSTEM

Forsvarsbyggs styringssystem ivaretar både den strategiske og den operative virksomhetsstyringen. Fordi alle vesentlige prosesser er integrert i virksomhetsstyringen, kan vi følge opp mål, resultater, avvik og tiltak, samt gi viktige innspill til fastlagte plan- og budsjettprosesser. Vårt digitale kvalitets-system dokumenterer og understøtter virksomhetens system for styring og kontroll. Vi endrer vår måte å utføre oppgavene på og jobber mer effektivt, med bedre flyt og økt digitalisering av våre arbeidsprosesser. Effekten er frigjøring av ressurser til høyere prioriterte oppgaver i forsvarssektoren.

De siste års erfaringer ved innføring av ny økonomimodell og bruk av ny statlig regnskapsstandard er at kvaliteten i og effekten av økonomisk styringsinformasjon har økt betraktelig. Forsvarsbygg var nominert til Bedre stat-prisen for vesentlige forbedringer i sin økonomistyring. Prisen deles ut til virksomheter som har medvirket til mer effektiv bruk av ressurser i staten.

MÅL- OG RESULTATSTYRING

Forsvarsbyggs samlede måloppnåelse for 2017 er god og det er ingen vesentlige avvik fra forventet resultat. Resultatoppnåelsen er tilnærmet lik fjorårets. Vi lykkes med resultatene samtidig som Forsvarsbygg gjennomførte en større omorganiseringsprosess og etablerte ny hovedstruktur. Effekten av den nye hovedstrukturen er bedre samhandling, tydeligere spesialisering, effektive administrative funksjoner og enklere styringslinjer.

Vi gir anbefalinger om strategisk utvikling av eiendomsporteføljen i langtidspanoden 2017-2020 som grunnlag for forsvarssektorens beslutninger om strukturløsninger. Anbefalingene er vårt bidrag til å frigjøre ressurser for å sikre en bedre balanse mellom oppgaver, struktur og økonomi i forsvarssektoren. Etableringen av kampflybase på Ørland er i henhold til fremdriftsplan, og arbeid på Evenes flystasjon er under oppstart. Vi planlegger også for frem-skaffelse av forsvarets nye ubåter. Forsvarsbygg vil dra nytte av sine erfaringer med Kampflybaseprosjektet i gjennomføringen av øvrige store investeringsprosjekter kommende år.

Forsvarsbygg har besluttet ny virksomhetsstrategi for 2018-2021 med tilhørende visjon, verdier og satsingsområder. Strategien er en direkte oppfølging av forsvarssektorens langtidspan for perioden 2017-2020 og trekker oss nærmere Forsvarets kjernevirksomhet. Vi målretter ressursbruken innenfor vedlikehold, komponentutskifting og fornyelse slik at eiendommer, bygninger og anlegg med betydning for operativ evne blir prioritert. Kunnskapen om sammenhenger mellom tilgjengelige årlige rammer og utviklingen i tilstandsgraden på eiendommene benyttes i dette arbeidet. Ny rammeavtale med Forsvaret er inngått med vekt på forenkling og klare ansvarsforhold.

Resultatet for investeringsvirksomheten er innenfor reviderte rammer og driftsresultat er tilnærmet lik tildelt ramme. Forsvarsbygg har etablert et eget flyt-program basert på Lean-metodikk for å jobbe frem en kultur for kontinuerlig forbedring. Resultatet av vårt forbedrings- og effektiviseringsarbeid er i henhold til plan for økonomisk gevinstrealisering.

UTFORDRENDE MÅLOMRÅDER

Utfordringen fremover vil være å ta ut effekten av ny hovedstruktur og iverksatte og planlagte forbedrings- og effektiviseringstiltak gjennom digitalisering av våre hoved- og støtteprosesser. Arbeidet med ytterligere tilpasninger av organisasjonen vil fortsette for å møte framtidige krav til profesjonalisering og modernisering. I 2018 er den økonomiske rammen for investeringsvirksomheten høy. Det er viktig å møte denne utfordringen med arbeidsprosesser av god kvalitet som sikrer tilstrekkelig prioriterte og godkjente prosjekter.

RIKSREVISJONEN

Forsvarsbygg mottok rent revisjonsbrev fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2016, som for 2015.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Forsvarsbyggs risikostyring og internkontroll bygger på COSOs rammeverk og er organisert i tre forsvarslinjer. Instruks og prosedyrer fordeler ansvar og myndighet, slik at etaten har et tilstrekkelig godt kontrollmiljø. Vi gjennomfører risikovurdering av målbildet, mislighetsrisiko og særskilte risikovurderinger der det anses formålstjenlig. Risikobildet har ikke endret seg vesentlig gjennom året. Det er også i 2017 gjennomført en modenheitsvurdering av virksomhetens evne til styring og kontroll. Resultatet vil bli brukt til å forbedre vår interne styring og kontroll. Vi vurderer at etatens internkontroll og risikostyring er tilstrekkelig for å sikre måloppnåelse og effektiv drift.

INTEGRITETSBYGGING

Forsvarsbyggs nye virksomhetsstrategi trekker oss nærmere Forsvaret og stadfester vår rolle som en beredskapsorganisasjon som skal bygge opp under Forsvarets operative evne. Ny visjon og nye verdier er etablert. Verdiene tillit, ansvar, innsikt og integritet er gitt et meningsinnhold forankret i vår strategi og visjon om å bygge forsvarsevne hver dag. I løpet av en halvtårsperiode fra mai til 1. januar 2018 ble ny strategi, visjon, verdier og ny logo tatt i bruk.

Varslingsordningen i Forsvarsbygg ivaretas av intern-revisjonen og er kjent i organisasjonen. Forsvarsbygg deltar i sektorens nettverksforum knyttet til varslinger, integritet, risikostyring og internkontroll. Våre planer og tiltak for holdninger, etikk og ledelse inngår som en integrert del av den øvrige virksomhetsstyringen. Vi gjennomfører etisk dilemmatrening. I tiden fremover vil det være et behov for å videreutvikle ledelsespraksisen i tråd med lederprinsippene våre og videreutvikle kulturen for endring.

SIKKERHET OG BEREDSKAP

Forsvarsbygg understøtter forsvarssektorens operative evne og beredskap gjennom etablering av egen styrkestruktur og et planverk som er avstemt med Forsvaret. Forsvarsbyggs deltagelse i øvelse GRAM høsten 2017 har gitt oss erfaringer og grunnlag for ytterligere forbedringer i oppgaveløsning og planverk frem mot NATO-øvelsen Trident Juncture høsten 2018.

Nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg (NKSb) er vår rådgivningsenhet for beskyttelse og sikring av eiendom, bygg og anlegg. Kompetansesenteret opplever stor etterspørsel både fra forsvarssektoren og sivil, statlig sektor. Forsvarsbygg mottok OSPA-prisen (The Outstanding Security Performance Award) for Sikringshåndboka. Boka er laget for å formidle kunnskap om hvordan man sikrer eiendom, bygg og anlegg mot terror, sabotasje, spionasje og annen kriminalitet.

INFORMASJONSSIKKERHET

STYRINGSSYSTEM

Informasjonssikkerhetsstyring inngår som en integrert del av virksomhetens styringssystem. Vi gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyser for å holde oversikt over risikobildet og mulige trusler og sårbarheter. Vi vedlikeholder et hensiktsmessig og kostnadseffektivt sett av tekniske, fysiske og personellrelaterte tiltak for å sikre informasjonens konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. Det gjennomføres sikkerhetsrevisjoner for å følge opp at tiltakene virker etter sin hensikt.

CYBERSIKKERHET

Forsvarsbygg ivaretar nasjonal strategi for informasjonssikkerhet og Forsvarsdepartementets cyberretningslinjer ved kontinuerlig å forbedre våre teknologiske løsninger, oppdatere kompetansen og deltagelse i partnernettverk.


OPPLÆRING OG BEVISSTGJØRING

Forsvarsbygg fokuserer på å gi den enkelte medarbeider nødvendig sikkerhetsopplæring med utgangspunkt i den enkeltes arbeidsoppgaver og ansvar. Som et ledd i Forsvarsbyggs arbeid med opplæring, holdninger og bevisstgjøring knyttet til informasjonssikkerhet, arrangerte vi en sikkerhetskonferanse sammen med Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben. Innføring i forebyggende sikkerhet inngår også som en del av introduksjonsprogrammet som alle nye medarbeidere må gjennomføre.

5

FRAMTIDSUTSIKTER





En ny langtidsplan for forsvarssektoren er vedtatt for perioden 2017-2020. Forsvarsbygg skal etablere og forvalte sentral infrastruktur for å realisere målene i langtidsplanen. En avgjørende del av dette er å bidra til at en større del av sektorens samlede ressurser benyttes til operativ virksomhet og understøttelse av denne. Forsvarsbyggs utvikling vil være en konsekvens av Forsvarets struktur- og kapasitetsutvikling. Samtidig må Forsvarsbygg i årene fremover arbeide kontinuerlig med forbedring og effektivisering av egen organisasjon og oppgaveløsning for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte aktiviteter i forsvarssektoren.

MÅL L1

Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap

Eiendommer, bygninger og anlegg (EBA) er en vesentlig innsatsfaktor som må fungere i fredstid, krise, konflikt og krig. Eiendommene og Forsvarsbyggs organisasjon må kunne understøtte Forsvaret i sin trening og øvelser på ulike scenarier. Dette innebærer å opprettholde og videreutvikle prioriterte bygg og anlegg og å utvikle egne beredskapsplaner i samarbeid med Forsvaret og det sivile samfunn.

I 2018 skal Forsvarsbygg tilrettelegge for NATO-øvelsen Trident Juncture der Norge er vertskap. Forberedelsene til øvelsen og læringen i etterkant, vil prege Forsvarsbyggs beredskapsarbeid i perioden fremover. Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen stiller et større krav til Norge om å være i stand til å ta ansvar for egen sikkerhet. Dette innebærer at planverket endres. Det er viktig med godt samspill mellom eiendom, bygg og anlegg og det operative planverket. Forsvarsbygg må også vurdere hvordan sivile kapasiteter kan bidra i beredskapsarbeidet.

Forsvarsbygg er det nasjonale kompetansesenteret for sikring av bygg. Forsvarsbygg utfører samfunnsviktige oppdrag for forsvarssektoren og øvrige etater i statlig sektor. Vi forventer et høyt aktivitetsnivå for sikkerhetsfaglig rådgivning, prosjektering, forskning og utvikling samt risiko- og sårbarhetsanalyser. Forsvarsbyggs aktiviteter genererer en betydelig informasjonsstrøm. Informasjonssikkerhetsstyring blir derfor et viktig satsingsområde. Dette i tråd med økt grad av digitalisering. En av utfordringene blir å sikre en god balanse mellom forventninger og krav om åpenhet og beskyttelse av informasjonen.

MÅL L2

Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen

Forsvarsbygg skal understøtte en bærekraftig og kostnads-effektiv utvikling av Forsvaret gjennom utvikling av eiendomsporteføljen i henhold til vedtatt struktur. Forsvarssektoren er i omstilling med økt satsing på Forsvarets operative evne, innføring av nye materiellsystemer, ny teknologi, høyere beredskap og klartider. Eiendomsporteføljen skal understøtte Forsvarets virksomhet og bidra til Forsvarets kampkraft. Samtidig må strukturen være bærekraftig over tid. Dette innebærer å utarbeide gode planer, gjennomføre kosteffektive investeringer samt avhende EBA som sektoren ikke har behov for. Nye planer som genererer nye EBA-behov, dels gjennom skjerpede operative og beredskapsmessige krav, landmaktutredningen, alliert trening samt tilrettelegging for mottak av allierte forsterkningsstyrker,

er utfordrende i forhold til å opprettholde en bærekraftig EBA-portefølje. Forsvarsbygg vil bidra til å holde fokus på bærekraft og gi gode råd for å effektivisere eiendomsporteføljen. Rammebetingelsene for Forsvarets arealbruk endrer seg også som følge av sivil utvikling på Forsvarets naboarealer. Den strategiske dialogen med sivile planmyndigheter er derfor viktig for å ivareta Forsvarets langsiktige arealbruksinteresser.

Det bevilges store summer til investeringer i eiendom, bygg og anlegg med en klar prioritering av forsvarrets omstilling og EBA til nye materiellsystemer. I tillegg er det store behov for å investere i utskifting og fornyelse av eksisterende bygningsmasse og infrastruktur. De totale investeringsrammene i planperioden er større enn noen gang. Forsvarsbygg har i nært samarbeid med Forsvarsdepartementet og Forsvaret iverksatt tiltak for å øke investeringsproduksjonen med spesiell vekt på 2018 og 2019. Forsvarsbygg er godt i gang med utbygging av flystasjonen på Ørland for Norges nye F-35 kampfly. Dette er forsvarrets største satsing på et materiellsystem noen sinne og de første flyene har ankommet Ørland. En rekke nye viktige bygg, anlegg og infrastruktur ble overlevert i 2017, men fortsatt vil det bli gjort store utbygginger på Ørland.

Forsvarsbygg er godt i gang med planlegging av store investeringer på Evenes for nye maritime patruljefly, F-35, luftvern, baseforsvar og andre funksjoner på flystasjonen. Vi planlegger nå også for store EBA-investeringer på Haakonsværn i forbindelse med nye undervannsbåter.

Landmakten med Hæren og Heimevernet skal utvikles i henhold til Stortingets beslutninger i landmaktproposisjonen. Dette innebærer store EBA-investeringer, spesielt i Finnmark og Troms. Planlegging for disse EBA-investeringene starter i 2018 og bygg og anlegg vil bli ferdigstilt i takt med utviklingen av landmakten frem mot 2025.

Økt satsing på alliert trening og mottak av allierte forsterkningsstyrker krever nøkterne og gode EBA-tiltak. Dette vil bli løst gjennom gjenbruk, sambruk og andre nøkterne EBA-tiltak. Det stilles økte krav til beskyttelse og sikring av Forsvarets baser. Sektoren har derfor prioritert betydelige ressurser, inkludert EBA til dette. I henhold til langtidsplanen for Forsvaret skal Forsvaret utvikle virksomheten ved flere baser, (blant annet Andøya, Bodø, Kjevik og Kjeller). Dette medfører betydelig avhendingsvirksomhet som nå er under planlegging, med tilrettelegging for ny sivil bruk. Nye logistikk- og forsyningskonsepter, IKT-løsninger og ny boligpolitikk vil gi flere muligheter for å effektivisere eiendomsporteføljen. Det er nødvendig med en reduksjon i eiendomsporteføljen for at den skal være bærekraftig over tid.

MÅL L3

God forvaltning av forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg

Forsvarsbygg skal sikre at Forsvarssektorens EBA er bærekraftig og kostnadseffektiv. Dette skal gjøres gjennom langsiktig verdibevarende forvaltning av eiendomsporteføljen, herunder økonomisk verdi, bruksverdi og verneverdi. Det overordnede målet med forvaltningen er at all ressursbruk skal skape funksjonell EBA som tilfredsstillende brukernes behov og sikrer best mulig totaløkonomi i forsvarssektoren. Ressursinnsatsen skal ivareta lovpålagte krav for hele porteføljen og prioriteres mot bruksverdien på de basene som skal videreføres i forsvarsstrukturen.

Til tross for store EBA-investeringer er det utfordringer med forsvarssektorens eiendomsportefølje. Tilstandsgraden har hatt en negativ utvikling de senere år. Alderen på dagens EBA gjør at vi de neste ti årene står foran et betydelig behov for fornying. Det er derfor avgjørende å se innsatsfaktorer og strenge prioriteringer i sammenheng for å få mest mulig ut av pengene.

For at verdibevaringen av eiendomsporteføljen skal bli bærekraftig over tid er det nødvendig å redusere arealer gjennom avhending av EBA og arealeffektivisering. Standardisering og nøkternhet er også nøkkelord for å få ned kostnadene. Ved innføringen av allmenn verneplikt er det gjennomført en registrering av behov for tilpasning og ombygging av bygg. Forsvarsbygg vil sammen med Forsvaret utarbeide en prioritert liste for gjennomføring av tiltakene innen utgangen av 2020.

MÅL Ø1

Resultat i henhold til budsjett og kostnadseffektiv drift av virksomheten

Utviklingen av Forsvaret innebærer store investeringer i eiendom, bygg og anlegg. Utbyggingen av flystasjonen på Ørland for nye F-35 kampfly og en samlet base for fremskutte kampflyoperasjoner og maritime patruljefly på Evenes er to av satsningene som fortsatt vil prege Forsvarsbyggs innstas i mange år. For å omsette de økonomiske rammene til infrastruktur som bidrar til kampkraft og bærekraft, er vi avhengige av et nært og godt samarbeid med bruker og eier. Slik vil tildelte midler kunne utnyttes fullt ut. En sektor med store strukturelle endringer kan gi Forsvarsbygg utfordringer med å utnytte ressursene maksimalt det enkelte år. Forsvarsbygg må derfor i større grad planlegge prosjekter som kanskje ikke blir gjennomført.

Fra 2017 og frem mot 2020 skal Forsvarsbygg ytterligere frigjøre 253,7 millioner kroner til prioriterte aktiviteter i sektoren. For å få til dette vil vi jobbe med leverandørsiden, der en hoveddel av omsetningen skjer. Strategisk anskaffelsesarbeid, digitalisering og prosessforbedring er hovedaktivitetene i dette arbeidet. Vi har lagt bak oss et arbeid med å redusere kostnader til stab- og støttefunksjoner. I tiden fremover vil vi jobbe med å realisere og beholde den planlagte effekten av dette arbeidet. Som et ledd i å sikre god styring og kostnadseffektiv drift utvikler Forsvarsbygg økonomi- og styringsmodeller for å kunne finne, ta ut og dokumentere effektiviseringsgevinster.

For øvrig vil Forsvaret også i kommende periode utrangere eiendommer, bygninger og anlegg som ikke lenger behøves i den operative strukturen. Arealreduksjonen bidrar til å frigjøre økonomiske ressurser til andre prioriterte områder for forsvarssektoren.

MÅL I1

Kontinuerlig forbedring og effektivisering

Forsvarsbygg jobber for å redusere sektorens årlige drifts- og investeringskostnader for eiendom, bygg og anlegg. Dette innebærer både å være en aktiv rådgiver og pådriver for arealeffektivitet i forsvarssektoren. Forsvarsbygg som organisasjon vil endres som konsekvens av både strukturbeslutninger og andre endringer i forsvarssektorens behov og etterspørsel. Uavhengig av dette vil tiden fremover bli preget av arbeidet med å kontinuerlig forbedre prosesser og arbeidsoppgaver.

Forsvarsbygg har tatt i bruk Lean-metodikk i et internt program kalt flyt. Hensikten er å utvikle organisasjonskulturen gjennom prosessforbedringer, medarbeiderinvolvering og kultur for læring. Ambisjonene er å oppnå kostnadsbesparelser, mer effektive prosesser og bedre kvalitet i leveransene. En sentral del av forbedringsarbeidet handler om å digitalisere prosesser og leveranser. I tillegg blir det viktig å økte innsikten i eiendomsporteføljens kapasiteter og tilstand får å forbedre planleggingen og styringen av denne. Digitaliseringsarbeidet handler også om å følge, påvirke og nyttiggjøre seg den digitale utviklingen i eiendomsbransjen, forsvarssektoren og samfunnet for øvrig.

Et viktig virkemiddel for effektivisering og omstilling i forsvarssektoren har vært etableringen av en forvaltningsmodell med prinsipper om kostnadsdekkende leie. Forvaltningsmodellen har til hensikt å gi gode incentiver i styring av ressurser brukt til eiendom, bygg og anlegg. Arbeidet med å evaluere modellen er igangsatt og resultatet av evalueringen vil kunne påvirke incentivene til videre effektivisering i perioden.

6

ÅRSREGNSKAP



Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk, det vil si kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandarder (SRS).

LEDELSESKOMMENTAR ÅRSREGNSKAPET 2017

FORMÅL

Forsvarsbygg ble opprettet i 2002 og er underlagt Forsvarsdepartementet. Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag er planlegging, anskaffelse, drift og avhending av forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg (EBA) i den hensikt å understøtte målsettingen om å etablere et forsvar for vår tid. I tillegg forvalter Forsvarsbygg militære festninger med formål å skape nytt liv på historisk grunn. Årsregnskapet utgjør kapittel 6 i årsrapporten til Forsvarsbygg.

BEKREFTELSE

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammer, det vil si kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandarder (SRS).

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet (R-115) og krav fra Forsvarsdepartementet i instruks om økonomistyring. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Forsvarsbyggs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

RESULTATDISPONERING

Forsvarsbygg har i regnskapet for 2017 overført Forsvarsdepartementet totalt 331 millioner kroner kontant hvorav 670 millioner utgjør netto overskudd ved salg av eiendom, bygg og anlegg. Resterende 339 millioner kroner gjelder netto bevilget på driftskapitlet.

Husleiemodellen med fakturering av et kapitalelement i leien er etter Statlig regnskapsstandard ikke resultatnøytralt da det inngår i driftsresultatet. På bakgrunn av dette er kapitalelementet avvirket fra og med regnskapsåret 2017. Dette påvirker sammenligningstallene fra tidligere år hvorav disse inntektene ble tilbakeført direkte til Forsvarsdepartementet.

Totalt hadde Forsvarsbygg et driftsresultat på 646 millioner kroner i 2017, som utgjør 10,7 prosent av den totale omsetningen. Hoveddelen av driftsresultatet gjelder inntekter knyttet til salg av eiendommer, bygg og anlegg.

Det vises til gode resultater for avhendingsvirksomheten, hvor årets største salg, Myntgata 2 til Oslo kommune, ble slutført med en formell overlevering fra Forsvarsbygg til Oslo kommune 1. august 2017.

VURDERING AV BEVILGNINGSREGNSKAPET

Forsvarsbygg samlede bevilgninger til drift og investeringer i 2017 var 7 230 millioner kroner. Totalt er 95 prosent av tilgjengelig ramme benyttet i driftsåret og gir samlet sett et mindreforbruk. Totalt viser driftskapitlet en mindretgift på 12,3 millioner kroner.

Kontantresultatet på kapittel 4710 post 47, salg av eiendom, bygg og anlegg mot en justert ramme på 670 millioner kroner. Resultatet innbefatter ferdigstillelsen av salg av eiendom på Værnes til Avinor.

Kapittel 1710 post 45 Innredning viste totalt et mindreforbruk på 157,5 millioner kroner. Mindreforbruket kan forklares av forsinket framdrift i enkelte EBA-prosjekter, samt utfordringer knyttet til anskaffelse av målmateriell.

MELLOMVÆRENDE

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2017 totalt 33,8 millioner kroner og består i hovedsak av fordringer knyttet til skyldig skattetrekk og offentlige avgifter. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke gjeldsposter mellomværende består av.

TILLEGGSOPPLYSNINGER

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter regnskapet for Forsvarsbygg. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2018. Beretningen er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen. Beretningen vil bli publisert på departementets side så snart dokumentet er offentlig.

OSLO, 31.01.2018



Svein Thorbjørn Thoresen

DIREKTØR FORSVARSBYGG

RESULTATREGNSKAP

TALL I 1 000 KRONER

DRIFTSINNEKTER	noter	31.12.2017	31.12.2016
Inntekt fra bevilgninger	1	1 982 431	1 925 326
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	7 902	60 779
Inntekt fra gebyrer			
Salgs- og leieinntekter	1	3 383 168	4 682 686
Andre driftsinntekter	1	668 524	297 480
Sum driftsinntekter		6 042 025	6 966 271
Driftskostnader			
Varekostnader		3 239 972	3 266 885
Lønnskostnader	2	835 020	920 575
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	1 173 627	1 166 776
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	-221 747	-85 760
Andre driftskostnader	5	380 976	379 318
Sum driftskostnader		5 407 848	5 647 794
Driftsresultat		634 177	1 318 477
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	12 054	10 720
Finanskostnader	6	265	1 645
Sum finansinntekter og finanskostnader		11 789	9 075
Resultat av periodens aktiviteter		645 966	1 327 552
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	645 966	1 327 552
Sum avregninger og disponeringer		645 966	1 327 552
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen			
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet			
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre			
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning			
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

BALANSE PER 31. DESEMBER

TALL I 1 000 KRONER	noter	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling			
Programvare og lignende rettigheter			
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	13 187	14 410
Sum immaterielle eiendeler		13 187	14 410
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	37 972 715	36 648 650
Maskiner og transportmidler	4	20 779	19 657
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	43 267	36 499
Anlegg under utførelse	4	4 383 529	4 262 460
Infrastruktureiendeler	4	2 512 542	2 474 638
Sum varige driftsmidler		44 932 832	43 441 904
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler			
Obligasjoner			
Andre fordringer			
Sum finansielle anleggsmidler		0	0
Sum anleggsmidler		44 946 019	43 456 314
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	8	117 746	53 580
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	9	427 896	492 352
Andre fordringer	10	67 933	106 246
Sum fordringer		613 575	652 178
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd			
Kontanter og lignende			
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		0	0
Sum omløpsmidler		613 575	652 178
Sum eiendeler		45 559 594	44 108 492

TALL I 1 000 KRONER	noter	31.12.2017	31.12.2016
statens kapital og gjeld			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-33 796	-44 583
Avregnet med statskassen (1990,IB)	7	-141 483	-222 896
Sum avregninger		-175 279	-267 479
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	44 869 992	43 387 247
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		44 869 992	43 387 247
Sum statens kapital		44 694 713	43 119 768
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelse r			
Avsetninger langsiktige forpliktelse r			
Sum avsetning for langsiktige forpliktelse r		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		93 183	264 003
Skyldig skattetrekk		35 280	38 306
Skyldige offentlige avgifter		16 342	18 955
Avsatte feriepenge r		84 819	84 932
Mottatt forskuddsbetaling	9	104 021	28 685
Annen kortsiktig gjeld	11	531 236	553 843
Sum kortsiktig gjeld		864 881	988 724
Sum gjeld		864 881	988 724
Sum statens kapital og gjeld		45 559 594	44 108 492

REGNSKAPSPRINSIPPER

VIRKSOMHETSREGNSKAP AVLAGT I HENHOLD TIL DE STATLIGE REGNSKAPSSTANARDENE (SRS)

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

ÅPNINGSBALANSE

Det er utarbeidet åpningsbalanse etter SRS for Forsvarsbygg per 01.01.2016 som er basert på avlagt og revisor-godkjent virksomhetsregnskap etter GRS per 31.12.2015. Åpningsbalansen etter SRS baserer seg på kontinuitet i de allerede etablerte balanseverdier. Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler er med dette verdsatt til historisk kost. Verdsettelsen av anleggsmidler som var balanseført per 31.12.2015 er derfor videreført i åpningsbalansen per 01.01.2016 til balanseført verdi (kontinuitet). Herunder er det til DFØ søkt om og innvilget unntak fra SRS 17 punkt 60-61.

Finansieringen av anleggsmidler (eksklusive finansielle anleggsmidler) som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en avsetning under avsnittet Statens kapital på regnskapslinjen Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Denne avsetningen inntektsføres i takt med avskrivningen av de anleggsmidlene som finansieringen dekker.

Omløpsmidler er verdsatt til historisk kost. Kortsiktig gjeld er verdsatt til pålydende. Omløpsmidler, fratrukket kortsiktig gjeld og eventuelle øvrige avsetninger, fremkommer som avregninger.

TRANSAKSJONSBASERTE INNTEKTER

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

INNTEKTER FRA BEVILGINGER OG INNTEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er også benyttet ved årets slutt i henhold til SRS 10 Inntekt fra bevilgninger.

DRIFTSBEVILGNINGER

Driftsbevilgningene inntektsføres i samme periode som aktiviteten de skal finansiere er utført, det vil si i den periode kostnaden påløper, og føres mot den kostnads- eller inntektspost i resultatregnskapet som den relaterer seg til.

INVESTERINGSBEVILGNINGER

Investeringsbevilgninger finansierer eiendommer, bygg og anlegg (EBA) i regnskapet. Den andelen av anskaffelsen av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som overføres til anlegg under utførelse i balansen blir ikke inntektsføres på anskaffelsestidspunktet, men avsatt i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. I de tilfeller hvor prosjekter avsluttes uten at resultatet er et nytt bygg eller anlegg, tilbakeføres tilhørende avsetning i statens kapital.

Investeringsbevilgninger som skal dekke investeringsprosjekter som ikke skal aktiveres behandles på samme måte som driftsbevilgninger.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultat effekt.

KOSTNADER

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

PENSJONER

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til Statens pensjonskasse (SPK).

KLASSIFISERING OG VURDERING AV ANLEGGSMIDLER

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kroner 30 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere med mer) med utnyttbar levetid på tre år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

BYGG OG ANLEGG

Ved første gangs balanseføring vurderes bygg og anlegg til anskaffelseskost. Bygg og anlegg avskrives lineært over forventet levetid. Etterfølgende utgifter legges til driftsmidlets balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte Forsvarsbygg og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden de påløper.

Når et bygg og anlegg besluttes solgt, blir det foretatt en nedskrivning dersom forventet netto salgsverdi for bygget er lavere enn bokført verdi.

NATO-FINANSIERTE BYGG OG ANLEGG

NATO finansierte bygg og anlegg behandles på samme måte som øvrige bygg og anlegg.

TOMTER

Tomter balanseføres til anskaffelseskost og avskrives ikke.

ANLEGG UNDER UTFØRELSE

Prosjekter som representerer anlegg under utførelse balanseføres til verdien av bokført produksjon for igangsatte investeringer i bygg og anlegg. Inntektsføringen blir gjort i takt med at kostnadene påløper. Det blir ikke gjort nedskrivninger for risiko for tap, da prosjektene er fullfinansiert av staten.

INFRASTRUKTUR

Infrastruktur balanseføres til kostpris på tidspunkt for anskaffelse, og registreres særskilt på anleggsnummer. Infrastruktur avskrives lineært over forventet levetid, og vurderes årlig for nedskrivningsbehov.

ANDRE ANLEGGSMIDLER

Øvrige anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost og avskrives over anleggsmidlets forventede levetid. Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført i den perioden de påløper. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig balanseføres.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER OG KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

STATENS KAPITAL

Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse. Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

AVREGNINGER

Nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler er finansiert av avregnet med statskassen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i avregnet med statskassen.

STATENS FINANSIERING AV IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

STATLIGE RAMMEBETINGELSER

SELVASSURANDØRPRINSIPPET

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

STATENS KONSERNKONTOORDNING

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

NOTE 1 DRIFTINNEKTER

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2017	31.12.2016
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger*	3 531 699	3 355 646
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 488 504	-2 572 296
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	923 881	1 054 922
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (bokført verdi avhendede anleggsmidler)	15 355	87 054
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader**	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger (spesifiseres)	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger	1 982 431	1 925 326

*Vesentlige tildelinger kan spesifiseres på egne linjer.

**Virksomheten betaler pensjonspremie fra 1.januar 2017. Se omtale i note 2.

	31.12.2017	
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd/overføring 1	7 902	60 779
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	7 902	60 779
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekter avgiftspliktig	234 841	383 516
Salgsinntekter avgiftsfritt	1 778 336	1 637 966
Leieinntekter fast eiendom	1 369 991	2 661 204
Sum salgs- og leieinntekter	3 383 168	4 682 686
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	668 524	297 480
Sum andre driftsinntekter	668 524	297 480
Sum driftsinntekter	6 042 025	6 966 271

Grunnlag for inntektsføring av utgiftsbevilgning

Kapittel og post	Kontantprinsippet			Periodiseringsprinsippet	
	Utgiftsbevilgning (samlet tildeling)	Inntektsbevilgning	Rapportert inntekt	Maksimalt beregnet grunnlag for inntekts- føring	Inntektsført bevilgning***
171045 Innredning	380 433			380 433	
171047 Investeringsutgifter	1 727 529			1 727 529	
176147 Kampflybase	1 317 999			1 317 999	
171001 Netto tildelt driftskapittel ref. IVB og PET	334 492			334 492	
Sum	3 760 453			3 760 453	3 531 699

Denne tabellen viser mottatte bevilgninger etter kontantprinsippet sammenholdt med inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet etter periodiseringsprinsippet.

Kolonnen for utgiftsbevilgning består av bevilgninger overført fra foregående budsjettår og årets bevilgninger, redusert for avgitte belastningsfullmakter. Kolonnen for inntektsbevilgning viser eventuelle inntektskrav, og beløpet reduserer grunnlaget for inntektsføring. Kolonnen for rapportert inntekt viser inntekter rapportert til statsregnskapet ved årsslutt. Ved beregning av maksimalt grunnlag for inntektsføring er utgiftsbevilgningen redusert med det laveste av beløpene i kolonnen for henholdsvis inntektsbevilgning eller rapportert inntekt.

Inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet kan normalt ikke overskride beløpet som fremgår i kolonnen maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring. Inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet følger prinsippet om motsatt sammenstilling. Det vil si at inntekt fra bevilgning skal sammenstilles med påløpte kostnader i perioden. Mottatte belastningsfullmakter er inntektsført med trukket beløp.

NOTE 2 LØNNSKOSTNADER

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2017	31.12.16
Lønnskostnader		
Lønn	733 501	767 374
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)*	-178 207	-183 728
Feriepenger	90 233	94 090
Arbeidsgiveravgift	107 405	112 714
Pensjonskostnader**	89 238	119 156
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-22 612	-30 764
Andre ytelser	15 462	41 733
Sum lønnskostnader	835 020	920 575

Årsverk ved utløpet av perioden	1 228	1297
---------------------------------	-------	------

* Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

** Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats for 2017 er 11,9 prosent. Premiesatsen for 2016 var 16,75 prosent.

NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER

	Forskning og utvikling	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2017	0	52 641	0	52 641
Tilgang i 2017	0	5 892	0	5 892
Avgang anskaffelseskost i 2017 (-)	0	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2017	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2017	0	58 533	0	58 533
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2017	0	0	0	0
Nedskrivninger i 2017	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	0	38 231	0	38 231
Ordinære avskrivninger i 2017	0	7 115	0	7 115
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2017 (-)	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	0	13 187	0	13 187

Avskrivningssatser (levetider)

Virksomhetsspesifikt

3 - 10 år lineært

Ingen avskrivning

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktoy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2017	2 087 901	46 134 815	68 948	97 618	4 262 460	3 028 077	55 679 819
Tilgang i 2017	0	2 224 577	7 357	21 797	2 488 504	112 972	4 855 207
Innrangering		221 747					221 747
Avgang stoppedeprojekter (-)		0			-29 886		-29 886
Avgang anskaffelseskost i 2017 (-)	-1 356	-83 605	-4 765	-9 189	0	-167	-99 082
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2017	0	0	0	0	-2 337 549	0	-2 337 549
Anskaffelseskost 31.12.2017	2 086 545	48 497 534	71 540	110 226	4 383 529	3 140 882	58 290 256
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2017	15 081	33 256	0	0	0	41	48 378
Nedskrivninger i 2017	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	0	11 525 729	49 291	61 119	0	553 399	12 189 538
Ordinære avskrivninger i 2017	0	1 070 404	6 229	14 947	0	74 932	1 166 512
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2017 (-)	0	-33 106	-4 759	-9 107	0	-31	-47 003
Balanseført verdi 31.12.2017	2 071 464	35 901 251	20 779	43 267	4 383 529	2 512 542	44 932 832

Avskrivningssatser (levetider)

Ingen avskrivning 10-60 år lineært

3-15 år lineært

3-15 år lineært

Ingen avskrivning 10-60 år lineært

Avhendelse av varige driftsmidler i 2017:

						Sum
Salgssum ved avgang anleggsmidler		705 162				705 162
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler		-52 080				-52 080
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	653 082	0	0	0	653 082

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	33 113	34 405
Vedlikehold egne bygg og anlegg	2 345	1 601
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	655	2 770
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	33 692	32 189
Leie av maskiner, inventar og lignende	65 592	64 102
Mindre utstyrsanskaffelser	32 030	30 760
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 406	2 419
Kjøp av fremmede tjenester	56 677	73 537
Reiser og diett	37 755	38 441
Tap og lignende	67 343	46 773
Øvrige driftskostnader	50 368	52 321
Sum andre driftskostnader	380 976	379 318

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til leieavtaler*

	Varighet mellom ett og fem år	Varighet over fem år	Sum
Husleieavtaler	34 038		34 038
Øvrige leieavtaler	29 755		29 755
Sum leieavtaler	63 793		63 793

*Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

	31.12.2017	31.12.2016
Finansinntekter		
Renteinntekter	12 047	10 709
Valutagevinst (agio)	0	0
Utbytte fra selskaper	7	10
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	12 054	10 719

	31.12.2017	31.12.2016
Finanskostnader		
Rentekostnad	266	1 645
Nedskrivning av aksjer	0	0
Valutatap (disagio)	0	0
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	266	1 645

NOTE 7A SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

BRUTTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER

A) Avregnet med statskassen

	31.12.2017	31.12.2016	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	13 187	14 410	-1 223
Varige driftsmidler	44 932 832	43 441 904	1 490 928
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-44 869 992	-43 387 247	-1 482 745
Sum	76 027	69 067	6 960
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	117 746	53 580	64 166
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	427 896	492 352	-64 456
Andre fordringer	67 933	106 246	-38 313
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	613 575	652 178	-38 603
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-93 183	-264 003	170 820
Skyldig skattetrekk	-35 280	-38 306	3 026
Skyldige offentlige avgifter	-16 342	-18 955	2 613
Avsatte feriepenger	-84 819	-84 932	113
Mottatt forskuddsbetaling	-104 021	-28 685	-75 336
Annen kortsiktig gjeld	-531 236	-553 843	22 607
Sum	-864 881	-988 724	123 843
Avregnet med statskassen*	-175 279	-267 479	92 200

Finansieringen av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler fremgår som hovedregel av regnskapslinjen Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Finansieringen av nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld fremgår som hovedregel av regnskapslinjen Avregnet med statskassen.

AVSTEMMING AV ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN (KONGRUENSAVVIK)

Konsernkonto utbetaling	-7 101 774
Konsernkonto innbetaling	4 379 193
Netto trekk konsernkonto	-2 722 581
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	3 420 162
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-107 569
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	0
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (underkonto 1996)	-36 638
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	391
Andre avstemmingsposter (spesifiseres)	0
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	553 765
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	-645 965
Sum endring i avregnet med statskassen*	-92 200

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor.

NOTE 7B SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

BRUTTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2017 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	13 187	0	13 187
Varige driftsmidler	44 932 832	0	44 932 832
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-44 869 992	0	-44 869 992
Sum	76 027	0	76 027
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	117 746	116	117 630
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	427 896	0	427 896
Andre fordringer	67 933	0	67 933
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	613 575	116	613 459
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-93 183	0	-93 183
Skyldig skattetrekk	-35 280	-35 181	-99
Skyldige offentlige avgifter	-16 342	1 269	-17 611
Avsatte feriepenger	-84 819	0	-84 819
Mottatt forskuddsbetaling	-104 021	0	-104 021
Annen kortsiktig gjeld	-531 236	0	-531 236
Sum	-864 881	-33 912	-830 969
Sum	-175 279	-33 796	-141 483

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

NOTE 8 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2017	31.12.2016
Kundefordringer til pålydende	119 397	55 416
Avsatt til forventet tap (-)	-1 651	-1 836
Sum kundefordringer	117 746	53 580

NOTE 9 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER / MOTTATT FORSKUDDSBETALING

	31.12.2017	31.12.2016
Opptjent ikke fakturerte inntekter	427 896	492 352
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	427 896	492 352

	31.12.2016	01.01.2016
Mottatt forskuddsbetaling	104 022	28 685
Sum mottatt forskuddsbetaling	104 022	28 685

NOTE 10 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2017	31.12.2016
Forskuddsbetalt lønn	0	0
Reiseforskudd	0	0
Personallån	116	227
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalt leie	23 299	26 137
Andre forskuddsbetalte kostnader	44 518	79 882
Andre fordringer	0	0
Sum andre kortsiktige fordringer	67 933	106 246

NOTE 11 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2017	31.12.2016
Skyldig lønn	0	0
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	453 117	436 442
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	0
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	78 119	117 401
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Sum annen kortsiktig gjeld	531 236	553 843

NOTE 12 OVERFØRING TIL FORSVARSDEPARTEMENTET

Overføring til Forsvarsdepartementet består hovedsakelig av fordring knyttet til skattetrekk. Kontantmessig resultat fra salg av eiendommer og kapitalelementet i husleien overføres årlig til Forsvarsdepartementet.

	31.12.2017	2016	2015	2014	2013
Overført overskudd kontantregnskapet	-338 695	636 160	896 261	765 944	762 192
Overført overskudd ved salg av EBA	670 498	413 678	153 588	167 889	197 122
Overføring til Forsvarsdepartementet*	331 803	1 049 838	1 049 849	933 833	959 314

*Kapitalelementet er avvirket f.o.m. regnskapsåret 2017 ref. Iverksettelsesbrev (IVB), og forklarer derfor den store endringen mellom 2016 og 2017.

PRINSIPNOTE TIL ÅRSREGNSKAPET

– for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorrapportering

Årsregnskap for Forsvarsbygg er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og krav fastsatt av Forsvarsdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplanner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte

virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har trekkrettigheter på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

BEVILGNINGSRAPPORTERINGEN

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

ARTSKONTORRAPPORTERINGEN

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 31.12.2017

BRUTTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER

TALL I 1 000 KRONER

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tilde- ling *	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindreutgift
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	01	Driftsutgifter, kan overføres	A	3 803 978	3 718 936	85 042
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	45	Innredning, kan overføres	A	380 433	222 915	157 518
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47	Nybygg og nyanlegg, kan overføres	A	1 727 529	1 649 718	77 811
1761	Nye kampfly med baseløsning	47	Nybygg og nyanlegg, kan overføres	A	1 317 999	1 278 534	39 465
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter				
Sum utgiftsført					7 229 939	6 870 103	
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	01		A	3 452 934	3 380 241	-72 693
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47		A	670 025	670 498	473
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse				
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			107 569	
Sum inntektsført					4 122 959	4 158 308	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						2 711 795	
Kapitalkontoer							
60079501	Norges Bank KK /innbetalinger					4 379 193	
60079502	Norges Bank KK/utbetalinger					-7 101 775	
724090	Endring i mellomværende med statskassen					10 787	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2017	2016	Endring
724090	Mellomværende med statskassen				33 796	44 583	-10 787

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

NOTE A FORKLARING AV SAMLET TILDELING UTGIFTER

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelingen	Samlet tildeling
1710 / 01	19 702	3 784 276	3 803 978
1710 / 45	91 918	288 515	380 433
1710 / 47	53 839	1 673 690	1 727 529
1761 / 47	377 119	940 880	1 317 999
4710 / 01		3 452 934	3 452 934
4710 / 47		670 025	670 025

NOTE B FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREGNING AV MULIG OVERFØRBART BELØP TIL NESTE ÅR

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindreutgift	Utgiftsført av andre i hht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innspariger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
171001	Kan overføres	85 042		85 042	-72 693			12 349	7 288 031	12 349
171045	Kan overføres	157 518		157 518				157 518	605 707	157 518
171047	Kan overføres	77 811		77 811	473			78 284	3 122 999	78 284
176147	Kan overføres	39 465		39 465				39 465	2 381 515	39 465

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5 % av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

FORKLARING TIL BRUK AV BUDSJETTFULLMAKTER

Kapittel 1710, post 01

Forsvarsbyggs inntekter fra utleie av EBA budsjetteres på kapittel 4710, post 01, mens utgiftene til ivaretagelse av bygningsmassen budsjetteres på kapittel 1710, post 01. Utgiftene vil være høyere enn inntektene som følge av at Forsvarsbygg mottar ulike øremerkede bevilgninger over drift. Forskjell mellom utgift og inntekt på de enkelte poster skyldes ulik forfallsdato og oppgjørdsdato på utgående og inngående fakturaer i forbindelse med årsskiftet. Totalt fremkommer det en netto mindreutgift på 12,348 mill. kroner. som vil bli søkt overført til 2018.

Kapittel 1710, post 45

Mindreutgiften på kr 157,518 mill. vil bli søkt overført til 2018.

Kapittel 1710, post 47

Mindreutgiften på kr 78,284 mill. vil bli søkt overført til 2018. I sum mindreutgift er det tatt hensyn til merinntekt på kr 0,473 mill. som er rapportert på kapittel 4710 post 47 (avhending) Ved overføring til 2018 inngår beløpet i 1710/47.

Kapittel 1761, post 47

Mindreutgiften på kr 39,465 mill. vil bli søkt overført til 2018.

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERINGEN 31.12.2017

	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	33 086	35 596
Salgs- og leieinnbetalinger	3 508 032	4 488 967
Andre innbetalinger		
Sum innbetalinger fra drift	3 541 117	4 524 563
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	855 494	891 240
Andre utbetalinger til drift	2 997 278	2 928 830
Sum utbetalinger til drift	3 852 771	3 820 071
Netto rapporterte driftsutgifter	311 654	-704 492
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av investeringsinntekter , salg - avhending EBA	705 057	356 034
Innbetaling av finansinntekter	12 433	10 347
Sum investerings- og finansinntekter	717 490	366 381
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	3 224 940	3 012 979
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Utbetaling av finansutgifter	260	1 646
Sum investerings- og finansutgifter	3 225 200	3 014 625
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	2 507 710	2 648 244
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader		
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler*		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	107 569	113 225
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-107 569	-113 225
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	2 711 795	1 830 527
Oversikt over mellomværende med statskassen**		
Eiendeler og gjeld	2017	2016
154 Forskudd ansatte	-116	-227
16** Merverdiavgift		-4
260 Skyldig skattetrekk	35 181	36 890
261 Påleggstrekk	41	15
263 Pensjonstrekk		1 932
27** Merverdiavgift	-1 310	5 977
Sum mellomværende med statskassen	33 796	44 583

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

